

**Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta**

Obor: Účetnictví a finanční řízení podniku
Katedra: Účetnictví a financí

Bakalářská práce

**Kreativní účetnictví ve vazbě na účetní podvody.
Analýza mezí a možností kreativního účetnictví.**

Vedoucí práce:

Ing. Zita Drábková

Autor práce:

Michaela Plemlová

České Budějovice

2011

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Michaela PLEMLOVÁ**
Osobní číslo: **E08308**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Název tématu: **Kreativní účetnictví ve vazbě na účetní podvody. Analýza mezi a možností kreativního účetnictví.**
Zadávací katedra: **Katedra účetnictví a financí**

Zásady pro vypracování:

Cíl práce:

Cílem bakalářské práce bude rozvinutí zjištěných výsledků, které se budou týkat odhalování a prevence účetních podvodů. Práce bude zaměřena na etiku v účetnictví, finanční podvody a rizika, která plynou z jejich odhalení a to ve srovnání s mezinárodními účetními standardy a českou účetní legislativou.

Osnova:

1. Úvod
2. Literární rešerše
3. Metodika
4. Teoretická část:
  - a) Vymezení kreativního účetnictví v české a mezinárodní legislativě
  - b) Etika v účetnictví
5. Praktická část:
  - a) Účetní podvody a jejich rizika
  - b) Analýza a rozdíly mezi IFRS a ČÚL
6. Závěr
7. Summary
8. Použitá literatura
9. Přílohy

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy: **30 - 40 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

Krupová, L. Kreativní účetnictví: zneužívání účetnictví - možnosti a meze, Praha : Komora auditorů České republiky. 2001. ISBN: 80-902855-2-X

Ryneš, P. Podvojný účetnictví a účetní závěrka, Olomouc: Anag. 2007. ISBN 978-80-7263-368-5

Steinmann, H., Lohr, A. Základy podnikové etiky. Victoria publishing, 1995. ISBN 80-85865-56-4

Etický kodex profesních účetních, IFAC, 2004

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Zita Drábková**
Katedra účetnictví a financí
Datum zadání bakalářské práce: **1. března 2010**
Termín odevzdání bakalářské práce: **15. dubna 2011**

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc., prof.h.c.

děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (1)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Milan Jilek, Ph.D.

vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 1. března 2010

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to – v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce.

Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 4. 4. 2011

.....
Michaela Plemlová

Poděkování

Vřelé poděkování patří mé vedoucí bakalářské práce Ing. Zitě Drábkové za praktické vedení a užitečné připomínky, které mi poskytla při psaní bakalářské práce.

OBSAH

1 ÚVOD A CÍL.....	- 8 -
2 KREATIVNÍ ÚČETNICTVÍ.....	- 10 -
2.1 Techniky kreativního účetnictví	- 10 -
2.1.1 Window dressing	- 11 -
2.1.2 Mimobilanční financování	- 13 -
2.2 Okolnosti vedoucí ke kreativnímu účetnictví.....	- 14 -
2.3 Výhody kreativního účetnictví	- 16 -
2.4 Nevýhody kreativního účetnictví.....	- 16 -
2.5 Odhalení, ochrana a prevence proti kreativnímu účetnictví.....	- 17 -
3 MEZINÁRODNÍ STANDARDY ÚČETNÍHO VÝKAZNICTVÍ A HARMONIZACE ÚČETNICTVÍ	- 19 -
3.1 Mezinárodní účetní harmonizace.....	- 19 -
3.1.1 Celosvětová harmonizace IFRS.....	- 20 -
3.1.2 Harmonizace v rámci Evropské unie	- 22 -
3.1.3 Harmonizace v USA	- 23 -
3.2 Česká účetní legislativa.....	- 24 -
3.2.1 Hlavní rozdíly mezi účetním výkaznictvím dle ČÚL a IFRS	- 26 -
4 ETIKA V ÚČETNICTVÍ.....	- 27 -
4.1 Etický kodex v účetní profesi.....	- 27 -
4.1.1 Základní principy etického kodexu.....	- 29 -
4.2 Řešení etických problémů	- 29 -
4.3 Podvody v účetnictví obecně.....	- 31 -

5 METODIKA	- 34 -
6 PŘÍPADY ÚČETNÍCH PODVODŮ	- 35 -
6.1 Společnost Enron.....	- 35 -
6.2 Společnost WorldCom	- 37 -
6.3 Parmalat.....	- 38 -
6.4 Srovnání Enron proti Parmalat	- 38 -
7 ANALÝZA IAS 16, IAS 36 A POROVNÁNÍ S ČÚL	- 40 -
7.1 Charakteristika společnosti.....	- 40 -
7.1.1 Dlouhodobý hmotný majetek ve společnosti	- 41 -
7.1.2 Snížení hodnoty aktiv (IFRS), Tvorba opravné položky (ČÚL).....	- 42 -
7.2 Fáze vykazování budovy v osobním vlastnictví společnosti.....	- 43 -
7.2.1 Nákup budovy s odloženými splátkami	- 43 -
7.2.2 Přecenění budovy – IAS 16.....	- 49 -
7.2.3 Snížení zůstatkové ceny budovy.....	- 53 -
7.2.4 Prodej budovy.....	- 56 -
7.3 Účtování o opravných položkách k DHM dle ČÚL	- 57 -
7.4 Srovnání IAS 16 s ČÚL při ocenění aktiv.....	- 58 -
7.5 Srovnání IAS 36 s ČÚL	- 59 -
8 ZÁVĚR.....	- 61 -
9 SUMMARY	- 64 -
10 PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY.....	- 65 -

1 ÚVOD A CÍL

Do své bakalářské práce jsem si zvolila za téma „kreativní účetnictví“ v souvislosti s účetními podvody, které k této problematice jednoznačně patří. Účetnictví je samo o sobě věda, která vykazuje ne zcela správná čísla. V současné době je s těmito čísly ve většině případů manipulováno, a to z důvodu dosažení jednoho společného cíle, kterým je vytvoření nelegálního zisku. Respektive se jedná o umělé zlepšování jednotlivých finančních ukazatelů. Zvláště manipulace s finančními výkazy, do kterých patří zpravidla zpronevěra majetku, falšování dokumentů, korupční jednání apod. má největší podíl na účetních podvodech.

Úprava finančního účetnictví se v jednotlivých zemích liší, což je způsobeno hlavně územními zvyky, tradicemi, ekonomikou a právním řádem dané země. Účetnictví je spravováno státem či profesními svazy, které vedou ke spojení účetnictví, tj. vnější regulace nebo formou samoregulace prostřednictvím podniků, které respektují účetní pravidla a závazné účetní předpisy – **mezinárodní účetní standardy**.

Zatímco pravidla v České legislativě jsou spíše zaměřena na vliv daní, tak u Mezinárodních standardů je důležitým faktorem zveřejňování účetní závěrky. V příloze k účetním výkazům je společnost povinna důkladně charakterizovat jednotlivé položky výkazů, všechny informace i rizika, která jsou důležitá pro ekonomická rozhodnutí jejich uživatelů. Zde je nutné postupovat na základě věrohodnosti a úplnosti informací o prezentujícím podniku.

Jednotlivé standardy nemůžeme od sebe oddělovat, jelikož obsahují společné pravidla, které svým způsobem na sebe navazují. Standardy jsou průběžně aktualizovány, rozvíjí se v nové, které reagují na přítomnou ekonomickou situaci.

Zvláštností zde je, že u Mezinárodních účetních standardů (IFRS) nenajdeme žádná podrobná pravidla, která se týkají vedení účetnictví, sestavování účetní závěrky,

stanovených předpisů a chybí zde i ucelená struktura výkazů. Hlavní smysl IFRS tkví především ve stanovení pravidel pro uznávání jednotlivých položek v účetní závěrce, jejich ocenění při prvotním vykazání a eventuelním dalším přeceněním.

Mezinárodní účetní standardy mají velmi široký rozsah, a tak jsem do své bakalářské práce zakomponovala pouze oblast dlouhodobého hmotného majetku. Majetek je pochopitelně podstatnou součástí podniku a současně tak představuje nejvíce rozdílů mezi IFRS a českým účetnictvím.

Cílem práce by bylo definovat oblast IAS/IFRS konkrétně v souvislosti s „kreativním účetnictvím“ a věrný a poctivý obraz v účetnictví. Na základě toho bych chtěla rozvinout zjištěné výsledky, které se budou týkat odhalování a prevence účetních podvodů. Zaměřím se na etiku v účetnictví, finanční podvody a rizika, která plynou z jejich odhalení. Hlavním smyslem práce je také posoudit svými praktickými poznatky z vybraného standardu možnosti „kreativního účetnictví“ v porovnání s českými předpisy.

2 KREATIVNÍ ÚČETNICTVÍ

Tvořivost neboli kreativita je zvláštní soubor schopností, které umožňují uměleckou, vědeckou nebo jinou tvůrčí činnost. Ta se projevuje jako vynalézavost, jako vznik něčeho nového, originálního, popřípadě tvůrčím řešením problémů. V praxi se tedy nejčastěji používá definice typu: „Tvořivost je generování nových, neobvyklých, ale přijatelných, užitečných myšlenek, řešení, nápadů.

V poslední době se v anglosaské literatuře pro falšování účetních výkazů ujal právě název *kreativní účetnictví*. Výraz „kreativní“ ve spojení s falšováním má však vyvolat nádech ironie: jde totiž o „až příliš kreativní“ účetnictví. Účetnictví je ve své podstatě vysoce tvůrčí, a tedy kreativní disciplína.¹

Při falšování účetních výkazů však kreativita překračuje etické normy chování, neboť jejím cílem je zastříti pravý stav věci.¹ V současnosti je pojem kreativní účetnictví jako zneužívání účetních informací definován dvěma způsoby a to jako:

- Proces manipulace s účetními údaji s cílem transformovat účetní výkazy z podoby, jakou by měly mít, do podoby, jakou by si přáli jejich tvůrci,
- Procesy, při kterých jsou uskutečňovány přímo ekonomické transakce tak, aby bylo dosaženo příznivých výsledků v účetnictví.

Z již zmíněných dvou způsobů procesů zneužívání účetních informací vyplývá, že do „kreativního účetnictví“ patří jak techniky účelové manipulace s údaji, které jsou víceméně zřetelné (window dressing), tak techniky, které potřebují jen velmi vysokou kvalifikaci a auditoři je velmi špatně odhalují (mimobilanční financování).

2.1 Techniky kreativního účetnictví

Techniky kreativního účetnictví zahrnují především postupy nebo kroky, které jsou použité v rámci manipulace s čísly.

---

¹ KOVANICOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví : Světový koncept*. 4. Praha : Polygon, 2003. 536 s. ISBN 80-7273-090-8.

Patří do nich například agresivní výběr a použití účetních principů, podvodné finanční výkaznictví a veškeré postupy, které vedou k používání earnings managementu a income smoothing.

Earnings management je neustálá manipulace se zisky, která má směřovat k předem stanovenému cíli. Tento cíl může být stanoven managementem, nebo se může snažit naplnit předpovědi analytiků, či to může být částka, která se má shodovat s určitým plynulým, lépe udržitelným tokem zisků.

Forma income smoothing je součástí earnings managementu, kde hlavní snahou je minimalizovat rozdíly mezi vrcholy a propady v běžné časové řadě zisků. Toto úsilí pochopitelně zahrnuje pokusy snižovat a zadržovat zisky během dobrých let a využívat je v letech slabších.

Jak již bylo zmíněno, tak dvěma hlavními technikami manipulace s účetními údaji jsou **window dressing** a **mimobilanční** (mimorozvahové) **financování**. Čeho lze konkrétně těmito technikami docílit? Mnohého, typickým příkladem je například zvýšení vykázaného zisku. Dále lze pomocí těchto manipulací:

- zatajit finanční riziko (zejména rizika platební neschopnosti),
- vykázat takovou výši ukazatelů, která je při finanční analýze hodnocena pozitivně,
- získat další úvěry a půjčky,
- udržet obchodní vztahy s dosavadními partnery,
- zachovat (či dokonce posílit) přístup podniku k financování prostřednictvím kapitálového trhu (možnost emitovat cenné papíry),
- vyhnout se důkladnější kontrole dozorčích orgánů podniku aj.¹

2.1.1 Window dressing

Window dressing je jeden ze způsobů, kterým lze manipulovat s účetními údaji.

---

¹ KOVANICOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví : Světový koncept*. 4. Praha : Polygon, 2003. 536 s. ISBN 80-7273-090-8.

Podle ICAEW (Institut certifikovaných účetních v Anglii a Walesu) byl způsob **window dressing** definován jako „*takové vedení transakcí, při nichž finanční výkazy podávají zavádějící nebo nereprezentativní obraz o finanční situaci podniku*“.

Slovník Finančního výkaznictví Coopers Lybrand definuje **window dressing** takto:

„*Window dressing je takové vedení transakcí, jehož cílem je vytvoření příznivějšího obrazu o finanční pozici ve výkazech účetnictví, než jaká je ve skutečnosti*“.

Mezi hlavní techniky window dressing patří zejména:

- záměrně chybné zařazení krátkodobých aktiv a závazků mezi dlouhodobé položky a naopak,
- vykazování majetku, který nevyhovuje definici aktiv (nepřinese podniku žádný prospěch) a naopak nevykázání aktiv, která vyhovují jejich definici,
- záměna technického zhodnocení dlouhodobého majetku za opravu a naopak,
- prodej aktiv a jejich zpětný nákup, někdy dokonce bez jejich fyzického pohybu,
- úmyslně zkreslené ocenění majetku již při jeho pořízení, případně i následně při jeho vykazování,
- zneužívání možnosti přečeňovat aktiva k praktikám, které překračují rámec účetních pravidel,
- vykazování výnosů, které nevyhovují jejich definici (například byly vykázány tržby, aniž došlo ke skutečné realizaci a aniž byl naplněn požadavek zaslouženosti) a naopak nevykázání některých prokazatelně dosažených výnosů,
- cílené nedodržování zásady opatrnosti (například podnik nesnižuje hodnotu aktiv ani nevytváří rezervy v případech, kdy mu to standardy ukládají), nebo naopak nadměrná aplikace této zásady (například příliš vysoká tvorba rezerv),
- úmyslně špatné odhady: doby používání dlouhodobých aktiv, výše rezerv, čisté realizovatelné hodnoty některých aktuálních položek,
- záměrně prováděné změny v přijatých účetních pravidlech

---

¹ KOVANICOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví : Světový koncept*. 4. Praha : Polygon, 2003. 536 s. ISBN 80-7273-090-8.

(například bezdůvodné změny oceňovacích základů či oceňovacích technik),

- úmyslně prováděné chyby v účetnictví a v účetních výkazech,
- uskutečňované půjčky a výpůjčky přes konec účetního období
- falešné faktury v řádech milionů peněžních jednotek,
- fiktivní dodávky zboží,
- porušování metodických prvků účetnictví (například účetní předpis na dokladu nevstoupí shodně do účetních knih),
- cíleně špatná alokace nákladů, ať už se týká přiřazování nákladů prováděným výkonům či přiřazování nákladů období,
- nedodržování požadavků časového rozlišení atd. ¹

2.1.2 Mimobilanční financování

Mimobilanční financování je další z technik manipulace s účetními informacemi. Jedná se o praktiky a metody, kde aktiva a závazky, které se běžně vykazují v rozvaze, se vykazují v rozvahách jiných subjektů. Podniky se pomocí tohoto způsobu snaží dosáhnout nízké míry zadluženosti a podílu dluhů k vlastnímu kapitálu.

Způsob **mimobilanční financování** byl definován dle ICAEW jako „*takové financování nebo refinancování podnikových činností, které se při dodržení zákonných požadavků a existujících účetních zásad nemusí objevit v jeho rozvaze*“.

Z definice vyplývá, že společnost obdržela určité peněžní prostředky od cizích zdrojů, čímž jí vznikl dluh. Poněvadž chce mít společnost stále dobrý obraz o finančním postavení, tak v rozvaze tento dluh nevykáže jako závazek.

Mezi hlavní techniky mimobilančního financování patří:

- zaměňování kapitálového (finančního) leasingu za operativní,
- účetní zachycení prodeje pohledávek nebo faktoringu v závislosti na riziku, vyplývajícím z nesplacení pohledávek (nevykazování závazků vyplývajících z nesplacení pohledávky),

---

¹ KOVANICOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví : Světový koncept*. 4. Praha : Polygon, 2003. 536 s. ISBN 80-7273-090-8.

- půjčky (s pevným úrokem) vymezené jako vlastní kapitál,
- zaručené půjčky, které jsou považovány za tržby,
- prodej pohledávek nebo faktoringu zachycených v účetnictví, v závislosti na riziku, které plyne z nesplacení pohledávek.

Při posuzování kreativního účetnictví je potřeba rozlišovat mezi záměrným a nezáměrným zkreslováním informací. V praxi se můžeme setkat i s výkazy, které nemají dostatečnou vypovídací schopnost i z odlišných důvodů, například z důvodu neúplnosti vstupních údajů, nedbalé práce účetních apod. U těchto případů se nejedná o kreativní účetnictví.

2.2 Okolnosti vedoucí ke kreativnímu účetnictví

Zde hovoříme o variantě **vylepšování** finanční pozice a výkonnosti podniku a je třeba se obrátit na hlavní viníky, za něž jsou nejčastěji považováni manažeři podniku, případně současní (ale i potenciální) investoři.

Všeobecně se soudí, že hlavními příčinami kolapsů je:

- nedůsledné uplatňování základních principů správy a řízení společnosti,
- nadměrně pozitivní očekávání účastníků kapitálového trhu (podporované finančními analytiky a investičními poradci),
- přílišná zainteresovanost vrcholového vedení podniku na výsledcích (zejména na tržní hodnotě akcií své firmy, jimiž jsou odměňováni),
- nedostatek úcty k obecným etickým zásadám.¹

Podnět k falšování účetních výkazů nepochází jen ze **snahy manažerů** vykázat za každou cenu co nejvyšší „dosažený“ zisk, i když ve skutečnosti dosažen nebyl. I na manažery působí mnoho faktorů, a ty pak celkově ovlivňují jejich chování a rozhodování. Mezi takové vlivy patří například jejich vedlejší výhody a příjmy, počet

---

¹ KOVANICOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví : Světový koncept*. 4. Praha : Polygon, 2003. 536 s. ISBN 80-7273-090-8.

stupňů jimi řízených úrovní, počet jejich podřízených, rozsah jim svěřených prostředků, o nichž mohou samostatně rozhodovat apod. Manažeři jsou tak motivováni nikoli jen maximalizací zisku, ale spíše *maximalizací své užitečnosti* pro podnik. Chování manažera je rovněž určováno politikou státu v souvislosti se zdaněním, odvětvovou politikou státu a celkovou fiskální a cenovou politikou státu.¹

Avšak v případě, kdy je manažer přímo zainteresován na maximalizaci zisku (většinou prostřednictvím závislosti jeho odměny na růstu tržní ceny akcií jeho firmy), může v závislosti na okolnostech uvažovat různě. Tak hospodaří-li dosud podnik se ztrátou, může mít (zejména nově příchozí) manažer zájem o její prohloubení, protože každé zlepšení v budoucích letech se bude zdát výraznější a on může snáze získat dohodnutý bonus.¹

Závažné nedostatky má také **oceňování** v historických cenách, které je uplatňováno ve většině států. Jedna z metod kreativního účetnictví je *mimobilanční financování*, které spočívá v tom, že některé dluhy společnosti nejsou v rozvaze zaznamenány. Používání těchto postupů je vysvětleno tím, že oceňování v historických cenách vede k podhodnocení aktiv a tudíž má osoba, která sestavila výkaz oprávnění nezveřejňovat některé dluhy.¹

Velmi významným podnětem k účelovým úpravám účetních výkazů může být nutnost snížit **nejistotu a riziko**, která sebou podnikání nutně přináší. Tato rizika mohou být spojena s provozem (stávky, havárie aj.), s odbytem (změny cen, změny směnných kurzů cizích měn, problémy s prodejem aj.), s inovací (zavádění nových výrobků a nových technologií) a s financemi (platební neschopnost, nepříznivé změny úrokové míry, zvýšení daňových sazeb) apod. Nejbližší bude mít k používání kreativního účetnictví **špatný management**, v němž můžeme spatřit jediný prostředek, jak oddálit hrozící úpadek společnosti.¹

„Pokud jde o **investory**, ti mohou velmi silně působit – i když nepřímo, přes finanční trh – na snahu manažerů představit svoji firmu v co nejlepším světle.

---

¹ KOVANICOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví : Světový koncept*. 4. Praha : Polygon, 2003. 536 s. ISBN 80-7273-090-8.

Klasickým příkladem jsou podniky, jejichž cenné papíry jsou kótovány na burze. Na tom, jak je hodnotí kapitálový trh, závisí mnohdy jejich další existence. Účetní výkazy, jež věrně a poctivě zobrazují velmi špatnou finanční pozici a výkonnost podniku, tak mohou urychlit jeho pád.¹ Na druhé straně již jednou zmiňovaná pravda je, že podnik nebo více podniků podvádí, má skandály, což vede k definitivní ztrátě důvěry k podniku samotnému, ale i ke vzniku krize na burze.

Posledním velkým důvodem je snaha o **snížení daní** hlavně v zemích, kde je víceméně spojeno finanční a daňové účetnictví.

2.3 Výhody kreativního účetnictví

Ve skutečnosti se za výhody kreativního účetnictví považuje fakt, že můžu:

- zvýšit vykazovaný zisk nebo snížit vykazovanou ztrátu,
- manipulovat s ukazateli používanými ve finanční analýze,
- zatajit finanční riziko,
- obcházet rizika spojená s půjčkami,
- pomoci podniku vyhnout se kontrolám akcionářů,
- upevnit postavení vedení společnosti,
- posílit přístup podniku k finančním prostředkům, které by jinými cestami nezískal.

2.4 Nevýhody kreativního účetnictví

Na druhé straně, pokud by bylo použito kreativní účetnictví, by mohla vzniknout nedůvěra investorů, dodavatelů, zaměstnanců, akcionářů i široké veřejnosti.

---

¹ KOVANICOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví : Světový koncept*. 4. Praha : Polygon, 2003. 536 s. ISBN 80-7273-090-8.

2.5 Odhalení, ochrana a prevence proti kreativnímu účetnictví

Existují různé cesty, jak odhalit používání kreativního účetnictví. Charles Mulford, který je autorem knihy *The Financial Numbers Game* (hra s finančními čísly) říká: *„účetnictví není rozbité, ale účetní výkaznictví potřebuje jen nějaké vychytávky“*. Do té doby se musí investoři vzdělávat sami o tom, jak rozpoznat kreativní účetnictví a profesionálové, jakými jsou účetní a manažeři musí vědět, jak zabránit tomu, co se děje v jejich podnicích. Na ochranu proti podvodům vyřkl Mulford větu: *„různorodost pro investory je klíčem“*. Investoři by měli být schopni odpovědět na dvě otázky při čtení výkazů a to:

1) jak podnik vydělává peníze

2) jak vedou účetnictví

Společnosti, které jsou nejvíce ohrožené za podvodné finanční výkaznictví, jsou nejčastěji takové, které mají jeden nebo více z následujících atributů:

- nedostatečné vnitřní kontroly (nedůsledná evidence majetku, nedostatečné zajištění hotovosti a majetku, formálně prováděná inventarizace, špatná ochrana účetních dat),
- nepřátelský vztah mezi účetní jednotkou a zaměstnanci, kteří mají přístup k hotovosti nebo k jiným aktivům,
- příležitosti zpronevřit majetek (velké transakce v hotovosti, majetkové položky malých rozměrů, ale velké ceny postrádající viditelnou identifikaci vlastnictví)
- podceňování rizika souvisejícího se zpronevěrou majetku a tolerance krádeží předmětů malé hodnoty.³

Aby se zabránilo kreativnímu účetnictví, Mulford říká, že účetní a manažeři by si měli rozdělit funkce uvnitř podniku. Kromě toho, nezávislou revizní komisí by měl být někdo se silným účetním zázemím a auditorskými zkušenostmi a který přímo

---

³ MÜLLEROVÁ, Libuše. *Auditing pro manažery : anebo proč a jak se ověřuje účetní závěrka*. Praha : ASPI, 2007. 136 s. ISBN 978-80-7357-308-9.

vyjednává s externími auditory.

Podle zahraničních studií se dá proti kreativnímu účetnictví bojovat těmito způsoby:

- zaměřit standardy na problémové části,
- větší soustředění na obsah než na formu,
- přijmout podrobnější předpisy pro účetnictví,
- klást větší nároky na zveřejňování,
- přijmout přesnější standardy.

3 MEZINÁRODNÍ STANDARDY ÚČETNÍHO VÝKAZNICTVÍ A HARMONIZACE ÚČETNICTVÍ

Světová ekonomika již řadu desetiletí odbourává národní hranice, to znamená, že má stále více globální charakter. Stejný proces jako v ekonomice probíhá i v oblasti informačních systémů, které jsou významnou determinantou dalšího rozvoje celosvětové ekonomiky. Vystává naléhavá potřeba sjednotit informační systémy, urychlit komunikaci a zvýšit srovnatelnost a všeobecnou srozumitelnost a spolehlivost ekonomických informací. V centru zájmu se v rámci informačních systémů ocitá zejména harmonizace účetnictví.²

Kromě ekonomické globalizace, která probíhá v Evropě, dochází také k politickému sjednocování – rozšiřování Evropské Unie a to nejen z územního hlediska, ale i z pohledu centralizace rozhodovacích pravomocí. Kvůli těmto procesům stále narůstá potřeba harmonizace účetnictví. Účetní data jsou potřebná k tomu, aby realizovala kvalifikovaná podnikatelská rozhodnutí, poskytované dotace, podpory a granty v různých podobách. Tlaky na harmonizaci se rozšiřují i mimo rámec velkých podnikatelských uskupení.

3.1 Mezinárodní účetní harmonizace

Usměrňování finančního účetnictví probíhá v různých státech světa nejrozličnějším způsobem a v různém rozsahu. Je to dáno tradicemi, zvyklostmi, ekonomickým, sociálním a legislativním prostředím dané země, jejím případným zapojením do širšího hospodářsko-politického seskupení apod. Chceme-li porozumět, jak je v dané zemi finanční účetnictví regulováno, je třeba se zajímat o následující otázky.²

---

² DVORÁKOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů ifrs : Výkazování a oceňování zachycení dlouhodobého majetku, leasingů, zásob, vlastního kapitálu, rezerv atd. příklady a případové studie*. 2. Brno : Computer Press, 2009. 329 s. ISBN 978-80-251-1950-1.

1. Co je hlavním cílem regulace účetnictví v dané zemi?
2. Na jaké bázi je regulace založena?
3. Jak je regulace ošetřena po stránce právní?
4. Kdo provádí regulaci?

V současné době existují tři důležité linie mezinárodní účetní harmonizace. Jde o Mezinárodní standardy účetního výkaznictví IFRS, účetní směrnice Evropské unie a významné národní účetní standardy USA – US GAAP.

3.1.1 Celosvětová harmonizace IFRS

1. Období do roku 2000

Mezinárodní účetní standardy začaly vznikat v 70. letech 20. století. Výbor pro tvorbu mezinárodních účetních standardů (IASB) byl založen v roce 1973, jako nezávislá soukromá profesní organizace na základě dohody profesních účetních institucí z Austrálie, Kanady, Francie, Německa, Japonska, Mexika, Nizozemí, Velké Británie, Irska a USA. Od roku 1983 se členy IASB staly všechny profesní organizace sdružené v Mezinárodní federaci účetních.²

Pro nezávislost IASB bylo důležitou otázkou vyřešení problémů s financováním činnosti. Financování IASB bylo zabezpečeno prostřednictvím podpor poskytovaných organizacemi zastoupenými v Radě, dále příspěvky od IFAC (Mezinárodní federace účetních) a příspěvky od dalších institucí (podniků, finančních institucí, účetních firem apod.) a výtěžkem z prodeje publikací. Standardy vydávané IASB byly a pořád jsou označovány zkratkou IAS (Mezinárodní účetní standardy).²

V roce 1997 vytvořila Rada Stálý interpretační výbor (SIC). Úkolem SIC bylo posuzovat sporné účetní problémy, k jejichž řešení bylo přistupováno v praxi

---

² DVOŘÁKOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů ifrs : Vykazování a oceňování zachycení dlouhodobého majetku, leasingů, zásob, vlastního kapitálu, rezerv atd. příklady a případové studie*. 2. Brno : Computer Press, 2009. 329 s. ISBN 978-80-251-1950-1.

nejednotně a vytvářet k těmto problémům interpretace, které sjednotí řešení problematických otázek v kontextu s existujícími standardy a Koncepčním rámcem.²

2. Období po roce 2000

Na sklonku roku 1999 bylo rozhodnuto o vytvoření nové organizační struktury této instituce. Bylo rozhodnuto uspořádat IASC jako samostatnou organizaci podobnou nadaci (s ohledem na dosavadní i budoucí způsob financování), která bude řízena správci. Cílem změn bylo zefektivnění činnosti IASC. Na základě tohoto rozhodnutí vznikla Nadace Výboru pro mezinárodní účetní standardy (IASCF) zajišťující financování činnosti prostřednictvím příspěvků velkých účetních firem, soukromých finančních institucí, průmyslových podniků, centrální rozvojové banky a dalších institucí.²

Mezinárodní účetní standardy obsahují:

- **Úvod**, který definuje účel IAS/IFRS, vymezuje řídicí orgány Výboru pro mezinárodní účetní standardy a jejich pracovní program.
- **Předmluvu** k výkladu standardů, v níž se stanovují tyto cíle:
  1. formulovat a ve veřejném zájmu vyhlášovat účetní standardy, které mají být dodržovány při zveřejňování úplné sady výkazů finančního účetnictví, propagovat jejich celosvětové přijetí a dodržování,
  2. pracovat všeobecně pro zlepšení a harmonizaci právních předpisů, účetních standardů a postupů vztahujících se k předkládání výkazů finančního účetnictví.
- **Koncepční rámec** pro přípravu a předkládání účetních výkazů.
- **Účetní standardy**.
- **Interpretace** účetních standardů.¹

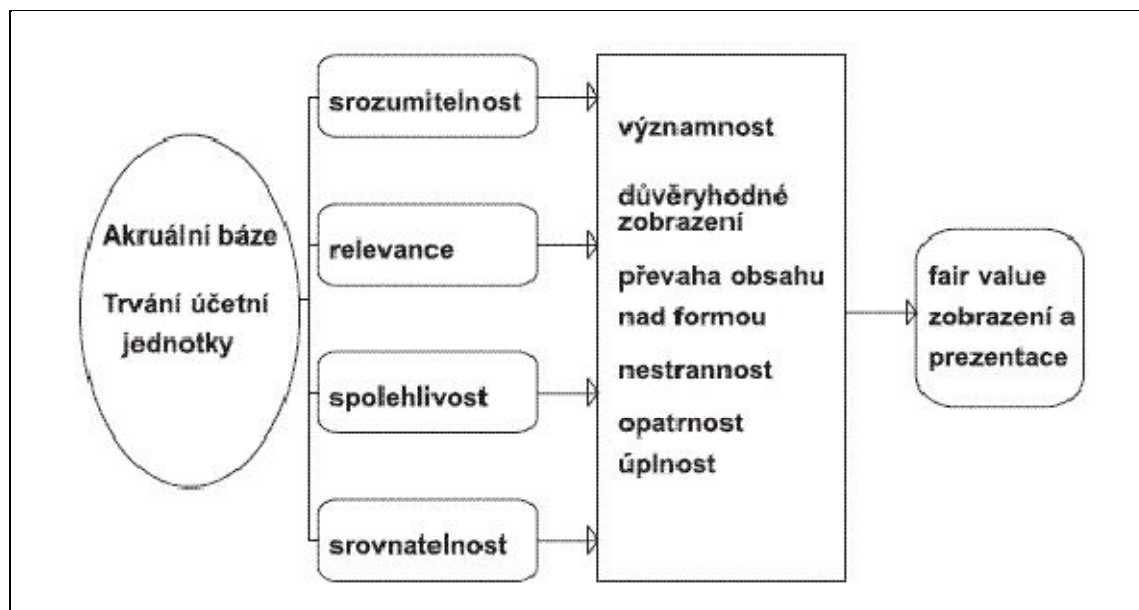
¹ KOVANICOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví : Světový koncept*. 4. Praha : Polygon, 2003. 536 s. ISBN 80-7273-090-8.

² DVOŘÁKOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů ifrs : Výkazování a oceňování zachycení dlouhodobého majetku, leasingů, zásob, vlastního kapitálu, rezerv atd. příklady a případové studie*. 2. Brno : Computer Press, 2009. 329 s. ISBN 978-80-251-1950-1.

Úkolem koncepčního rámce IFRS je pomáhat:

- Radě při propagování harmonizace účetních standardů, postupů a právních předpisů vztahujících se k předkládání účetních výkazů
- účetním profesionálům při sestavování účetních výkazů a při zacházení s problémy, které zatím IFRS neřeší
- národním institucím při vytváření národních účetních standardů
- uživatelům účetních výkazů při interpretaci informací obsažených v účetních výkazech sestavených v souladu IFRS
- auditorům při formulování jejich názoru, zda účetní výkazy jsou sestaveny v souladu s IFRS.¹

Obrázek č. 1: Filozofický základ IFRS

Zdroj: <http://www.fekar.cz/bibs/mezucto.pdf>

3.1.2 Harmonizace v rámci Evropské unie

Ve smlouvě o založení Evropského hospodářského společenství se objevuje cíl,

¹ KOVANICOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví : Světový koncept*. 4. Praha : Polygon, 2003. 536 s. ISBN 80-7273-090-8.

který spočívá ve vytvoření základů, na kterých by bylo možné uskutečnit spojení evropských zemí s cílem zajistit kolektivní činnosti jejich zlepšení po stránce hospodářské a sociální. Již zmiňovaná smlouva tvoří právní základ harmonizace a pomocí ní se uskutečňuje přizpůsobování legislativy členských států.

Jednotlivé země EU zavedly do své národní úpravy tzv. direktivy, které představují v mnohých situacích právo volby, které zemím umožňuje uznávat svá specifika. Patří mezi ně například historický vývoj, současné ekonomické prostředí a spousta jiných aspektů. Dopadem toho je nesrovnatelnost účetních dat v rámci EU.

V účetní sféře byly vytvořeny tři direktivy tvořící kodex účetní legislativy Evropské unie. Jedná se o:

4. direktiva – z roku 1978 obsahující ustanovení, které se týká forem účetních výkazů, obsahu jejich položek, oceňovacích pravidel, obsahu přílohy a výroční zprávy zveřejňování účetních výkazů. Obecný základ této direktivy tvoří všeobecně uznávané účetní zásady, které jsou zde označovány jako **obecné principy**.

7. direktiva - z roku 1983 a týkající se konsolidace požaduje, aby mateřské podniky sestavovaly účetní výkazy za sebe jako svobodnou právnickou osobu a za celou skupinu, to znamená sestavovat konsolidované účetní výkazy a konsolidovanou výroční zprávu, ve které se objeví finanční postavení skupiny tak, jako by skupina byla samostatnou účetní jednotkou.

8. direktiva – z roku 1984 se zabývá schvalováním osob oprávněných k ověřování účetních výkazů. Vznikla na základě odlišných předpokladů a zvyků států EU. Největší překážkou je spojit požadavky na auditory, aby mohli provádět svou práci v celé EU.

3.1.3 Harmonizace v USA

Ucelený soubor všech požadavků, které se týkají prezentace účetních výkazů, najdeme zejména v USA. Velmi uznávaná newyorská burza, která ovlivňuje světovou harmonizaci účetnictví, je právě tímto důvodem pro regulaci v rámci celé USA.

Regulace vznikla na základě zevšeobecnování postupů, které vyvinula praxe a které byly přijímány podle dohody. Vznikaly tak tzv. všeobecně uznávané účetní zásady, které se skládají ze dvou úrovní:

1. Základní, koncepční principy, které zahrnují základní složky účetní soustavy a teoretické zásady, na kterých by měla být účetní soustava postavena.
2. Podrobnější postupy, které se týkají jednotlivých okruhů v účetnictví.

3.2 Česká účetní legislativa

Česká republika se řadí mezi země, které se se svou úpravou účetnictví opírají o právní předpisy vydané vládou, respektive ministerstvem financí a jsou schvalovány parlamentem. Účetní soustava je v České republice platná od 1. ledna 1993 a založena na takovém systému, který by měl podávat pravdivé informace o finanční pozici podniku a jeho výkonnosti. 1. 5. 2004 vstoupila Česká republika do Evropské unie a tím se stala součástí nadnárodní harmonizace účetnictví prováděné ve vztahu k Mezinárodním účetním standardům.

Hlavním regulátorem účetnictví i účetního výkaznictví je stát, ale na vývoji tohoto odvětví má podíl několik profesních organizací – Komora auditorů ČR, Svaz účetních a obzvláště zastřešující profesní instituce Národní účetní rada. Rada připomínkuje návrhy zákonů a interpretuje účetní předpisy.

Vyhláška, která rozvádí zákon o účetnictví, upravuje stanovené náležitosti účetní závěrky. Od 1. 1.2004 jsou součástí české legislativy také české účetní standardy. Tyto standardy byly vyhlášeny Ministerstvem financí ČR a mají být rozšiřovány, zkonkretizovány a aktualizovány nezávislými profesními organizacemi.

Hlavními předpisy upravující finanční účetnictví v ČR jsou:

- zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb. ve znění pozdějších předpisů,
- vyhlášky Ministerstva financí ČR (MF ČR), vydané pro jednotlivé typy organizací (banky a finanční instituce, podnikatele, pojišťovny, organizace financované státem, nadace, neziskové organizace a politické strany),

- České účetní standardy vypracované a vyhlášené MF ČR, které detailně vymezují účetní metody pro jednotlivé typy organizací.

Kromě toho je účetnictví v České republice upraveno obchodním zákoníkem a daňovými zákony.

Zákon o účetnictví upravuje jen „podvojně účetnictví“, fyzické osoby nezapsané v Obchodním rejstříku, s obratem nižším než 25 mil. Kč mohou, za podmínek určených zákonem o daních z příjmů, vést jednoduchou daňovou evidenci příjmů a výdajů. Zákon o účetnictví také vymezuje základní požadavky pro vypracování a zveřejňování výročních zpráv a podmínky pro statutární audit účetních závěrek. Společnosti, jejichž cenné papíry jsou veřejně obchodovatelné, podléhají přísnějším pravidlům pro zveřejňování finančních informací, zejména co se týče výročních zpráv a povinnosti předkládat průběžné finanční informace České národní bance, která působí jako jednotný regulátor finančních trhů.

Každý subjekt musí každoročně prezentovat v elektronické podobě schválené účetní závěrky obchodnímu rejstříku vedenému u příslušného soudu. Subjekty, jejichž účetní závěrky musí být prověřovány statutárními auditory, mají současně povinnost podávat výroční zprávy. Výroční zprávy musí obsahovat auditované účetní závěrky včetně zprávy auditora a informace o uplynulém a očekávaném ekonomickém vývoji.

Roční účetní závěrka se skládá z:

- Rozvahy
- Výkazu zisků a ztrát
- Přehledu o peněžních tocích (cash flow)
- Přílohy.⁴

Povinnost ověřit roční účetní závěrku, konsolidovanou účetní závěrku a výroční zprávu auditorem mají účetní jednotky při splnění dvou ze tří níže uvedených podmínek:

- obrat vyšší než 80 mil. Kč,

---

⁴ RYNEŠ, P.: Podvojně účetnictví a účetní závěrka, 9. Vydání, Olomouc: ANAG 2009, ISBN

- aktiva celkem vyšší než 40 mil. Kč,
- průměrný přepočtený počet zaměstnanců vyšší než 50.⁴

Audit účetní závěrky vychází z Mezinárodních auditorských standardů.

3.2.1 Hlavní rozdíly mezi účetním výkaznictvím dle ČÚL a IFRS

Účetní výkaznictví vystupuje ze čtvrté a sedmé směrnice Evropské unie. Některá podstatná pojetí a principy jsou převzaty z IFRS . K nejdůležitějším se vtaňuje priorita věrného zobrazení skutečnosti. Dalšími hlavními zásadami jsou například aktuální princip, princip opatrnosti a princip trvání podniku. Tyto zásady jsou též v souladu s mezinárodně uznávanými principy účetního výkaznictví. To platí především pro banky, finanční instituce a podnikatele. Účetní předpisy, které jsou platné pro jiné druhy organizací, se blíží více platným daňovým pravidlům a potřebám státu. I přes pomalé přibližování českých účetních předpisů s IFRS je struktura účetního výkaznictví a účetnictví v České republice pořád zatím silně ovlivňována daňovými pravidly.

I přes pokus o harmonizaci české účetní legislativy s IFRS před pár lety se pořád ještě vyskytují oblasti, kde jsou rozdíly mezi IFRS a českým účetním výkaznictvím velké. Takovou oblastí je například finanční leasing. Dalšími oblastmi, v nichž se české předpisy liší od IFRS, jsou například rezervy, vykazování mimořádných položek, účtování o výnosech včetně dlouhodobých smluv (je zakázáno používat metodu procenta rozpracovanosti pro vykazování výnosů) a účtování o podnikových kombinacích. České předpisy také vyžadují velmi krátké zveřejnění informací v účetních závěrkách než IFRS.

Více se hlavními rozdíly mezi IFRS a ČÚL budu zabývat v praktické části práce.

---

⁴ RYNEŠ, P.: Podvojný účetnictví a účetní závěrka, 9. Vydání, Olomouc: ANAG 2009, ISBN

978-80-7263-503-0

4 ETIKA V ÚČETNICTVÍ

Slovo “etika” má různé druhy definic. Jedno z akademických a neosobních vymezení popisuje etiku jako: “ Etika souvisí se studiem norem a chování a morálních soudů ”. Jiná definice klade důraz na právní stránku: “ Etika určuje pravidla a normy chování členů určité profese “. Tato definice poukazuje na osobní zodpovědnost za uskutečněná rozhodnutí.

V poslední době se soustředěnost odborné i širší veřejnosti (především v zahraničí) zaměřuje na etické chování profesionálních účetních, a to jak těch, kteří jsou “na volné noze”, tak těch, kteří jsou zaměstnanci.

4.1 Etický kodex v účetní profesi

Svaz účetních, který je součástí Mezinárodní federace účetních (IFAC) se zaměřuje na dodržování cílů jako je vytváření a zlepšování účetní profese v celosvětovém kontextu v souladu s harmonizovanými technickými i profesními standardy. Na základě toho IFAC zpracovává materiály, které by měly profesním účetním sloužit jako návod při řešení etických problémů. Hlavním posláním kodexu je přispět ke zvýšení kvality poskytování a výkonu širokého spektra odborných činností zahrnovaných pod pojem účetní profese.

Očekává se tedy, že účetní budou dodržovat etické požadavky stanovené kodexem. V případě nedodržení etických požadavků a zjištění chyb je přijato disciplinární opatření, které se ukládá při:

- nedodržení požadovaného standardu odborné péče, požadované kvalifikační úrovně nebo požadovaných kompetencí,
- nedodržení etických pravidel,
- nedůstojném nebo nepoctivém jednání (www.suhk.cz – etický kodex členů svazu účetních)

Jedna z významných vlastností profese je **odpovědnost** vůči veřejnosti. Veřejností se rozumí klienti, státní orgány, zaměstnavatelé, zaměstnanci, banky, investoři a ostatní subjekty, které věří v **objektivitu** a **bezúhonnost** účetních.

Profesní standardy jsou vymezeny veřejným zájmem a to:

- účetní pomáhají zachovat integritu a efektivnost účetních výkazů předkládaných finančním institucím (jako součást podkladů pro udělení úvěru) a akcionářům (k získání kapitálu),
- finanční manažeři zastávají ve společnostech různé funkce v oblasti finančního řízení a přispívají k efektivnímu využívání zdrojů dané společnosti,
- interní auditoři poskytují ujištění o spolehlivosti vnitřního kontrolního systému, čímž posilují věrohodnost externích finančních informací,
- daňoví poradci pomáhají vytvářet důvěru v efektivnost daňového systému a jeho spravedlivé uplatňování,
- poradci pro řízení svou odpovědnost vůči veřejnosti naplňují tím, že hájí zdravý způsob rozhodování.

Mezi hlavní cíle účetních patří pracovat podle nejvyšších měřítek profesionality, dále pak dosahovat co nejvyšších hodnot výkonnosti a celkově plnit zmíněné požadavky veřejného zájmu.

Tyto cíle vyžadují plnění čtyř základních potřeb:

- **věrohodnost** – spočívá v zajištění věrohodných informací a informačních systémů
- **profesionalita** – podnik potřebuje odborníky, které mohou klienti, zaměstnavatelé a jiní uživatelé služeb snadno označit jako profesionály v oblasti účetnictví
- **kvalita služeb** – jedná se o jistotu, že účetní plní veškeré služby ve shodě s právním ustanovením, technickými a profesními standardy

- **důvěra** – osoby, které využívají služeb účetních, musí věřit, že se účetní řídí rámcem profesní etiky

4.1.1 Základní principy etického kodexu

Účetní by měly dodržovat základní principy ke splnění již zmiňovaných cílů. Jedná se o následující principy:

- **bezúhonnost** – účetní by měly při poskytování odborných služeb jednat poctivě a čestně
- **objektivita** – účetní by neměly dovolit, aby nad objektivitou převládly předsudky, zaujatost, střet zájmů či působení ostatních osob
- **odborná způsobilost a řádná péče** – účetní musí poskytovat služby s řádnou péčí, odbornou způsobilostí a mimořádnou pílí
- **respektování důvěrného charakteru informací** – účetní musí respektovat mlčenlivost o informacích, které získaly při poskytnutí služeb
- **profesní jednání** – ve svém jednání si musí účetní zachovávat dobré jméno své profese a vyhýbat se všemu, co by je mohlo připravit o důvěru
- **technické standardy** – z povinnosti provádějí účetní služby v souladu se závaznými technickými a profesními standardy

4.2 Řešení etických problémů

Účetní může někdy přijít do situace, která je důvodem ke střetu zájmů. Tyto střety mohou ovlivnit nevýznamná rozhodnutí, vysoké podvody a obdobné protizákonné jednání. Účetní tak musí mít vždy na vědomí, jaké faktory střet zájmů způsobují.

Zde mohou mít vliv určité konkrétní faktory, které vyvolají, že úkoly účetního se nemusí shodovat s vnitřními a vnějšími požadavky. Může se jednat například o:

- nátlak ze strany **vedoucího představitele nebo funkcionáře**, manažera nebo přímého nadřízeného; zdrojem nátlaku mohou také být příbuzenské nebo osobní

vztahy; v každém případě je třeba činit vše potřebné k zamezení všech vztahů a zájmů, které by mohly negativně ovlivnit nebo ohrozit bezúhonnost účetního,

- účetní může být žádán, aby jednal v rozporu s právními předpisy, popř. technickými a profesními standardy,
- účetní může být postaven před rozhodnutí, zda zachovat loajalitu k nadřízenému a porušit standardy etického jednání své profese nebo dodržet standardy proti vůli nadřízeného,
- konflikt může nastat při uveřejnění zavádějících informací, které mohou klienta nebo zaměstnavatele zvýhodňovat, přičemž uveřejnění těchto informací může, ale i nemusí být v zájmu účetního.

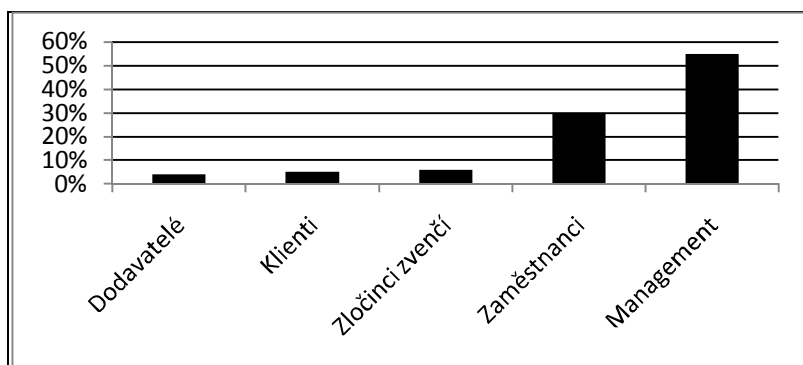
Při používání standardů etického chování může účetní objevit problém v neetickém chování nebo v řešení etického problému. Pokud by nastal vážný problém, měla by účetní usilovat o vyřešení sporu v rámci řádu platným v podniku, ve kterém pracuje. V případě, že by řád neumožnil vyřešit daný problém, je nezbytné postupovat takovým způsobem:

- projednat sporný problém s přímým nadřízeným,
- vyžádat si u nezávislého poradce nebo příslušného profesního orgánu důvěrnou konzultaci a poradenství o možnostech dalšího postupu,
- pokud etický problém trvá i přes to, že účetní vyčerpal všechny úrovně interní kontroly, nezbyvá mu v případě závažného problému (např. podvodu) nic jiného, než podat výpověď a předložit příslušnému představiteli společnosti informativní hlášení.

V určitých případech mohou právní předpisy či profesní standardy požadovat, aby některá důležitá fakta byly oznámeny vnějšímu orgánu a to buď dozorčímu, nebo státnímu.

4.3 Podvody v účetnictví obecně

Graf č.1: Nejčastější pachatele podvodů poškozující firmu

Zdroj: <http://www.penize.cz/zivnosti/16806-jake-podvody-vasi-firme-hrozi-a-od-koho>

K podvodům se obecně řadí čin, který je proveden úmyslně a nepoctivě za účelem získat výhodu, která přivodí ztrátu druhé straně. Podvody se zabývají Mezinárodní auditorské standardy (ISA), konkrétně standard ISA 240 – Postup auditorů při posuzování možných podvodů při auditu účetní závěrky. Tento standard vymezuje podvod jako úmyslné jednání jedné nebo více osob pověřených vedením, zaměstnanců nebo třetích stran, který má podobu klamu s cílem získat neoprávněné či nezákonné výhody.

Příčiny pro spáchání podvodu jsou všelijaké. Za nejčastější příčinu se obvykle považuje chamtivost, ke které se váže spousta dalších jevů, jako je tlak na dosažení vyššího zisku s vazbou na odměňování, vnímání nízkého rizika odhalení, u zaměstnanců pak špatný příklad ze strany vedení podniku nebo vlastníka při dodržování kultury čestného a etického chování, případně pocit nespravedlnosti či nedostatečného ohodnocení.⁴

Nejčastější a nejsnazší formou podvodů je **rozkrádání, odcizení aktiv – zpronevěra**. Tato forma zpronevěry se objevuje obzvlášť u zaměstnanců. Možnosti pro spáchání podvodů rozkrádáním jsou tam, kde:

⁴ RYNEŠ, P.: Podvojně účetnictví a účetní závěrka, 9. Vydání, Olomouc: ANAG 2009, ISBN978-80-7263-503-0

- chybí vnitřní kontrolní systém,
- existuje zodpovědnost bez kontroly,
- schází korektní etická kultura nebo etické ovzduší

Rozkrádání může mít různou formu:

Falšování informací o výdajích, např.

- při použití automobilu na služební cestu vyšší částky za ujeté kilometry, než je skutečnost,
- levně nakoupené jízdenky nebo letenky, ale uplatňované v plné ceně,
- uplatňovaný, ale nepoužitý hotel,
- osobní výdaje vydávané za služební. ⁴

Krádež předmětů malé jednotkové ceny, např.:

- soukromé dálkové telefonní hovory na náklady firmy,
- vynášení předmětů drobné spotřeby z firmy. ⁴

Druhým, závažnějším způsobem podvodu, je **podvodné účetní vykazování**, kterým jsem se zabývala v kapitole druhé.

Proti podvodům byla v Evropě zavedena různá ustanovení. Mezi nejdůležitější patří:

- **Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF)** – má správní pravomoc k vyšetřování a hlášení zpráv pro žalobce
- **Pracovní skupina proti praní špinavých peněz (FATF)** – členy jsou zástupci 33 zemí z Evropy, Severní a Jižní Ameriky a Asie. Na návrh FATF vydala Evropská komise v roce 2004 plán nového nařízení proti praní špinavých peněz, který umožňuje členským státům akceptovat striktní zákony proti praní peněz.

---

⁴ RYNEŠ, P.: Podvojně účetnictví a účetní závěrka, 9. Vydání, Olomouc: ANAG 2009, ISBN978-80-7263-503-0

- **Mezinárodní federace účetních a auditorů (IFAC)** – vydala etický kodex, který obsahuje pravidla etického chování nejen účetních expertů a auditorů, ale i pracovníků v účetnictví.

5 METODIKA

V první části mé praktické práce se nejprve zaměřím na skutečné případy z oblasti podvodů, které vznikly úpravami účetních výkazů za pomoci již zmíněných technik falšování. Zachytím zde tři velmi známé společnosti, které svými technikami a podvodným jednáním na této bázi zkrachovaly.

Ve druhé části práce pro jasný pohled na věc a porozumění rozdílů mezi IFRS a ČÚL se budu orientovat na vybranou kapitolu, u které se dá aplikovat „kreativní účetnictví“ a působí tak na vykázaný hospodářský výsledek. Jde především o kapitolu IAS 16 – Pozemky, budovy a zařízení, na což navazuje kapitola IAS 36 – Snížení hodnoty aktiv a na závěr je do příkladu zapojena i kapitola IFRS 5 - Dlouhodobá aktiva držená k prodeji a ukončované činnosti.

Společnost GOM, a.s. účtuje a sestavuje účetní výkazy v souladu s českými předpisy a respektuje tak účetní principy v oblasti oceňování majetku historickými cenami, zásady o časovém a věcném zaúčtování, opatrnost apod. Na druhé straně připouští i možnosti účtování a vykazování v souladu s Mezinárodními účetními standardy.

Podstatnou odlišností IFRS od ČÚL je jiný pohled na věrné a poctivé zobrazení ve skutečnosti. Standard IAS 16 vzájemně se standardem IAS 36 se zabývají přeceněním majetku směrem nahoru a dolů. V ČR se přeceňování neuznává, pouze je zde možné účtovat o dočasném snížení hodnoty aktiva, jiným slovem o Opravné položce.

6 PŘÍPADY ÚČETNÍCH PODVODŮ

Do své bakalářské práce, která přímo souvisí s účetními podvody, neboli kreativním, “upraveným“ účetnictvím jsem se rozhodla zahrnout praktické příklady podniků, které na této bázi podvodného jednání zkrachovaly. Jedná se o světově známé podniky v USA a Evropě, které určitým způsobem zahýbaly světem.

6.1 Společnost Enron

Jeden z největších bankrotů, který otřásl Amerikou, zažila společnost Enron. Enron byl založen jako energetická společnost v Houstonu, Texas, v roce 1985 fúzí dvou velkých energetických společností, a to Natural Gas a InterNorth. Tuto společnost řídil člověk, který byl později strůjcem celé černé historie, **Kenneth Lay**. Předmětem podnikání byl veškerý prodej energetických zdrojů po celých USA. Mohli bychom říci, že firma patřila mezi světové obchodníky s energií.

Bankrot této společnosti přišel kupodivu rychle a ani objemné zisky z finančních derivátů ho již nemohly zastavit. Akcie společnosti v srpnu 2000 dosahovaly maximální hranice, v červenci roku 2001 se dostaly na polovinu a v prosinci 2001 společnost požádala o ochranu před věřiteli, což je obecně považováno za bankrot.

Jeffrey Skilling, další muž, který poslal společnost do zkázy, rezignoval ze své funkce vedoucího pracovníka těsně před dalším poklesem ceny akcií. Kenneth Lay prodal své akcie společnosti za 144 miliónů dolarů, ale své zaměstnance stále přesvědčoval, že jejich koupě je nesmírně výhodná. J. Skilling a jeho partner Fastow své akcie také prodaly. První člověk, který přišel na to, že firma se dostává do krachu, byla Sherron Watkinsová (náměstkyně Fastowa) v srpnu.

16. října 2001 společnost publikovala čtvrtletní finanční výkazy a pod naléháním analytiků odstranil Kenneth Lay **Fastowa** z partnerství LJM. V listopadu 2001 si Enron vzal další půjčku v hodnotě 1 miliardy dolarů, poté vylepšil finanční výkazy a připustil, že jejich zisky byly nadhodnoceny o 600 miliónů dolarů. Zveřejnění problémů a výše

dluhů bylo velkým tlakem na ratingové agentury, které Enron shledávaly jako význačného klienta. Hodnocení agentury bylo kladné a společnost Dynergy nabídla Enronu v listopadu fúzi (sloučení). Netrvalo dlouho a ratingové agentury objevily praktiky zdokonalování finančních výkazů Enronu včetně 8 miliardových předplacených swapů, a zasadily mu tak nůž do zad ve formě hodnocení pod investiční stupeň. Akcie firmy poklesly na 0,61 dolarů a společnost Dynergy odstoupila od sloučení. Krátce na to Enron vyhlásil bankrot.

Bankrot postihl i zaměstnance a investory, kteří přišli o své životní úspory a důchody s krachem této společnosti. Úpadkem firmy se zabývalo 11 kongresových výborů, Ministerstvo spravedlnosti a Komise pro cenné papíry. V únoru 2003 byla prezentována zpráva o Enronu, která obsahuje informace a detailní líčení utajených operací. Dvě největší banky, které byly do problému začleněny, se vyhnuly stíhání uzavřením smíru s vyšetřujícími orgány. Banka J.P.Morga Chase složila 135 mil. dolarů a banka Citigroup 120 mil. dolarů Komisi pro obchod s cennými papíry (SEC). Zároveň obě přispěly částkou 12,5 mil. dolarů městu a stejnou částkou státu New York. Většina z těchto peněz byla později předána poškozeným investorům společnosti Enron. To bohužel nestačilo a Enron se rozhodl v srpnu 2005 zažalovat 10 bank z toho, že pomáhaly předchozímu vedení v klamání investorů. Banky tak celkově zaplatily Enronu 712 milionů dolarů a poškozeným investorům 6,6 miliardy dolarů.

Zhodnocení:

Společnost Enron, jakožto obchodník s finančními deriváty měl zpočátku velkou důvěru investorů a dobré hodnocení ratingových agentur. Vykazoval vysoké zisky z derivátů, ale v jiných činnostech už tak úspěšný nebyl. Tyto zisky si ponechával a tím usiloval o zakrytí jeho neúspěchů, které byly později odhaleny ve formě podvodného účtování a nepřiznávání zisků. To vedlo ke ztrátě důvěry investorů a hodnotících společností. Nicméně tyto praktiky nejsou v dnešní době žádnou novinkou, a využívá je velké množství podniků. Bankrot Enronu je tedy ve své době největší katastrofou v USA, protože tisíce lidí v této zemi ztratilo celoživotní úspory uložené v akciích této firmy a

investoři přišli o své investice. Dnes mají společnosti a lidé zakotvený Enron jako podvodníka, kde byly hlavním důvodem podvodného jednání maximalizace zisků, minimalizace daní a nadměrné zvyšování cen akcií.

6.2 Společnost WorldCom

WorldCom, největší společnost své doby, která sídlila ve městě Clinton, v Mississippi se zabývala telekomunikačními službami. V podniku pracovalo více než 60 000 zaměstnanců v 65 zemích světa. WorldCom byl založen v roce 1983 Murrayem Waldronem. Dva roky poté přebral vedení společnosti muž, jménem Bernard Ebbers, který odstartoval strategii v přebírání konkurentů.

V roce 1995 se společnost rozdělila na dvě poloviny, a to WorldCom Group, která měla na starosti klientelu ze skupin podniků a MCI Group, která poskytovala služby americkým domácnostem. Společnost v té době velmi prosperovala a byla úspěšná. V roce 2001 vykazovali obrat 35,2 miliard dolarů a aktiva společnosti stoupla k 104 miliardám dolarů.

Velké problémy začaly vznikat v situaci, kdy ceny jejich akcií začaly klesat, a firma měla problémy s financemi. Jak tomu bylo i u společnosti Enron, tak vedoucí ředitel Bernard Ebbers začal prodávat své akcie. Později, jak se ukázalo v roce 2001, kdy byl prezentován finanční výkaz firmy, byl odhalen skandál a následky tohoto odhalení měly velký dopad na firmu. Akcie společnosti ztratily 90% své hodnoty, kdy jejich hodnota klesla na 9 centů, dříve měly hodnotu 64 dolarů. Tržní hodnota firmy se ze 175 miliard dolarů snížila na 280 milionů.

Při celkovém sčítání závazků společnosti činily ztráty z falšování 11 miliard dolarů. Banka J.P.Morgan Trust měla u společnosti pohledávku 17,2 miliard dolarů, což bylo skoro tolik, kolik pohledávaly jiné banky dohromady. Dalšími postiženými se staly akcionáři a telekomunikační společnosti, které WorldComu poskytovali dlouhodobé služby. Všem poškozeným věřitelům se zavázal WorldCom splatit 2,65 miliard dolarů a banka Citigroup se zavázala za WorldCom vyplatit akcionáře společnosti.

Bernard Ebbers byl shledán vinným a poslán za mříže na 25 let. Soud nazval jeho případ jako největší bankrot v celé historii USA. Obžaloba tvořila podvodné a zločinné spolčení a podvody na věřitelích způsobených nesprávným účetnictvím. Tato žaloba mu prokázala fakt, že způsobil krach celé společnosti v roce 2002.

6.3 Parmalat

Do velkých finančních potíží se také dostala koncem roku 2003 italská společnost Parmalat, která produkovala potravinářské výrobky. Zakladatelem a šéfem firmy byl Calisto Tanzi, který se přiznal, že koncem roku 2003 zpronevěřil přibližně 500 miliónů eur z firemních účtů. Také se přiznal k falšování účetních výkazů. Poté byl vyhlášen bankrot.

Při publikaci výsledků se zjistilo, že společnost nadhodnocovala tržby a zisk a skrývala veřejnosti svou zadluženost zhruba ve výši 14,3 miliard eur. Zhroucení firmy v roce 2003 při dluhu 4 miliard eur mělo dopad i na italské pobočky auditorských firem Deloitte & Touche a Grant Thornton, které Parmalatu a jeho dceřinným společnostem poskytovaly audit.

Z bankrotu se Parmalat dostal v roce 2005, a tím i tak nadále působí jako jedna z nejvýznamnějších firem na italském potravinářském trhu.

Dlouholeté zatajování účetních nesprávností přiřadilo této události Parmalatu, název *“evropský Enron“*.

6.4 Srovnání Enron proti Parmalat

Ve srovnání společnosti Enron se společností Parmalat jde o události velmi podobné, které se týkají chybějících či zfalšovaných informací spojené s korupcí a zadlužeností či nedokonale prováděné kontroly auditorů a řídicích orgánů.

Hlavním rozdílem mezi těmito dvěma případy je individuální přístup USA a Evropy k těmto účetním skandálům velkých firem. V případě společností Enron a WorldCom se nejednalo ze strany státu o určitou pomoc zaměstnanců nebo jiných osob investujících do akcií firmy, především do penzijních fondů. Tím tak o své peníze v podobě důchodů přišly. V USA se problémové věci řešily v souladu s americkým bankrotovým zákonem. Vysoce nepříznivý vliv měla událost na banky, které zprostředkovávaly financování zadlužených firem, nebo na auditory. V neposlední řadě je zde fakt, že v případě shledání viny na provinilé osobě, se v USA udělují vysoké tresty, zatímco v Evropě toto neplatí.

7 ANALÝZA IAS 16, IAS 36 A POROVNÁNÍ S ČÚL

Ve druhé, praktické části mé práce se budu zabývat praktickými rozdíly v IFRS ve srovnání s ČÚL. K analýze jsem si vybrala především kapitoly, které se týkají „kreativního účetnictví“. Jde především o tyto kapitoly:

- **IAS 16 – Pozemky, budovy a zařízení**
- **IAS 36 – Snížení hodnoty aktiv**
- IFRS 5 - Dlouhodobá aktiva držená k prodeji a ukončované činnosti

Pro smysl této bakalářské práce bych chtěla upozornit na určité možnosti zobrazení dlouhodobého hmotného majetku, a tak jsem se rozhodla, že do práce zahrnu fiktivní administrativní budovu, na kterou budu aplikovat postupně její odhadované doby životnosti poznatky ze zmíněných standardů. Životnost budovy nastane pořízením s odloženými splátkami, v dalším roce dojde nejdříve k přecenění budovy, kdy reálná hodnota je vyšší než zůstatková, poté v dalším roce dojde opět k přecenění, tentokrát z důvodu, kdy reálná hodnota je nižší než zůstatková. Dále se již budova nebude používat pro vlastní potřeby. Na konci bude budova prodána.

Abychom se drželi aktuálního znění IFRS standardů, tak se nákup budovy uskuteční v roce 2009, následně budou na budovu prováděny aplikace v rámci IAS 16, IAS 36 a v roce 2016 bude budova prodána. V příkladě tak bude zobrazena situace, do které se může budova dostat v budoucnosti.

7.1 Charakteristika společnosti

Společnost GOM, a.s., je kapitálová společnost, která podniká v oblasti energetiky, dopravní infrastruktury, průmyslu, osvětlení a telekomunikace. Podnik GOM, a.s. je povinen sestavovat účetní závěrku v souladu s Mezinárodními účetními standardy a dále respektuje účetní zásady o oceňování majetku historickými cenami, zásadu o účtování ve věcné a časové souvislosti, zásadu opatrnosti a předpoklad o schopnosti účetní jednotky pokračovat ve svých aktivitách.

Současná GOM, a.s. byla založena v roce 1991 jako spol. s.r.o. Od založení společnosti tak vznikl její prudký vývoj spojený se strategickým zaměřením na významné oblasti tržního prostředí s dlouhodobou perspektivou. Postupnými kroky se tak společnost stala významným obchodním partnerem v oblasti energetiky, dopravní infrastruktury, průmyslu, osvětlení a telekomunikace.

Činnosti, ve kterých skupina GOM podniká, jsou od doby vzniku do značné míry zaměřené na tuzemský i zahraniční trh. Firma se vyznačuje vysokou kvalitou, odborností a dlouholetou tradicí, která je výsledkem postupného vývoje na trhu.

Organizační struktura je v podniku vyčleněna na odborně specializované útvary a účelově vytvořené projektové týmy pro realizaci specificky zaměřených strategických zakázek. Řízení je nastaveno kombinací moderních metod třístupňového, horizontálního a projektového řízení.

7.1.1 Dlouhodobý hmotný majetek ve společnosti

Dlouhodobý hmotný majetek se u společnosti GOM, a.s., eviduje v pořizovacích cenách, které obsahují cenu pořízení a náklady související s pořízením, snížené o oprávký a opravné položky. Společnost odepisuje majetek rovnoměrně na základě ročních odpisových sazeb, které jsou určeny tak, aby bylo bráno v úvahu opotřebení odpovídající běžným podmínkám užívání. Odpisy jsou účtovány do nákladů, a přepočteny vždy na roční částku zveřejněnou ve výsledovce.

U hmotných aktiv se přezkoumává jejich účetní hodnota, jestli eventuelně nedošlo ke snížení hodnoty, a to v situaci, že existuje podezření, že je účetní hodnota aktiva vyšší než jeho reprodukční cena (zpětně získatelná hodnota).

Zisk či ztráta z prodeje nebo vyřazení dlouhodobého majetku vzniká jako rozdíl mezi cenou prodeje a zůstatkovou cenou daného majetku. Vzniklé rozdíly jsou účetně zobrazeny ve výkazu zisku a ztrát jako zisk či ztráta.

Dobu odpisování dlouhodobého majetku si podnik určil tímto způsobem:

Tabulka č. 1 : přehled DHM a jeho doby odepisování

Hlavní soubor DHM	Počet let odepisování
Administrativní budovy, výrobní haly, stavby	20-50
Stroje a zařízení	4-15
Dopravní prostředky, inventář	3-8

Zdroj: vlastní tabulka

7.1.2 Snížení hodnoty aktiv (IFRS), Tvorba opravné položky (ČÚL)

Podnik je povinen ke každému rozvahovému dni provádět kontrolu účetních hodnot svých hmotných i nehmotných aktiv, jestli nedošlo ke snížení hodnoty. Pokud by bylo podezření, že u nějakého z aktiv došlo k tomuto snížení, pak podnik musí zjistit reprodukční cenu daného aktiva, aby mohla být zjištěna výše opravné položky.

Reprodukční hodnota představuje buď reálnou hodnotu sníženou o náklady z prodeje, nebo užitkovou hodnotu, která je vyšší. Hodnota z užívání aktiva je současná hodnota odhadovaných budoucích peněžních příjmů, u nichž se předpokládá, že vzniknou z aktiva nebo peněžní jednotky. Tato hodnota se vypočítá u IFRS metodou diskontovaných peněžních příjmů při použití diskontní sazby očištěnou o daň. V případě, že je odhadnutá reprodukční cena aktiva nižší než účetní hodnota, tak tato účetní hodnota aktiva je snížena na reprodukční hodnotu. V případě ČÚL by se jednalo o opravnou položku.

7.2 Fáze vykazování budovy v osobním vlastnictví společnosti

Pro smysl této práce jsem se rozhodla začlenit do struktury dlouhodobého majetku fiktivní administrativní budovu, která se postupně během své doby životnosti dostane do platnosti různých standardů IFRS.

Fáze související s pořízením, užíváním a následným prodejem aktiva:

- **2009** – nákup budovy od dodavatele s odloženými splátkami, začátek užívání budovy pro osobní potřebu podniku
- **2014** – budova byla přeceněna na částku, která je v této chvíli vyšší, než historická zůstatková cena aktiva
- **2015** – zůstatková cena budovy byla snížena
- **2016** – budova se přestala využívat pro účely podniku a byla prodána

7.2.1 Nákup budovy s odloženými splátkami

Příklad:

Společnost GOM a.s. koupila na začátku roku 2009 administrativní budovu v ceně 20 000 tis. Kč. Tato budova bude splácena 5 let rovnoměrnými splátkami ve výši 4 000 tis. Kč, vždy na konci roku. K první splátce dojde 31. 12. 2009. Podnik bude budovu odepisovat rovnoměrně 20 let a zbytková hodnota se předpokládá 163 tis. Kč. Diskontní sazba činí 10%.

Z toho vyplývá, že podnik bude budovu splácet delší dobu pěti stejnými splátkami, a tím pádem tak bude pořizovací cena budovy dána jako současná hodnota budoucí platby. Úrok bude představovat rozdíl mezi nominální hodnotou a současnou hodnotou budovy, a bude vykázán v jednotlivých letech na tzv. poměrné bázi (čím vyšší zůstatek závazku v daném období, tím vyšší bude částka úrokových nákladů). Mé výpočty jsou počítané s částkami, které jsem zaokrouhlovala na celé tisíce.

Výpočty:

$$\begin{aligned} \text{Současná hodnota budovy} &= 4000/1,1^1 + 4000/1,1^2 + 4000/1,1^3 + 4000/1,1^4 + 4000/1,1^5 = \\ &= \mathbf{15\ 163,14708} \text{ tis. Kč (zaokrouhлено na 15 163 tis. Kč)} \end{aligned}$$

$$\text{Úrok} = 20\ 000 \text{ tis.} - 15\ 163 \text{ tis.} = 4\ 837 \text{ tis. Kč}$$

$$\text{Roční odpis} = (15\ 163 \text{ tis.} - 163 \text{ tis.})/20 \text{ let} = 750 \text{ tis. Kč}$$

V následující tabulce jsou vypočteny úroky, které jsou časově rozdělené do jednotlivých let.

Tabulka č. 2 : Propočet úroků a dlužné částky v období 2009-2013

Rok	Dlužná částka na začátku roku	Úrok (tj. 10% dluhu na začátku roku)	Splátka	Dlužná částka na konci roku
2009	15 163	1516	4 000	(15 163+1516-4000) = 12 679
2010	12 679	1268	4 000	9 947
2011	9 947	995	4 000	6 942
2012	6 942	694	4 000	3 636
2013	3 636	364	4 000	0

Zdroj: vlastní tabulka

Účtování

Rok 2009

Tabulka č. 3 : Účetní případy v roce 2009

Účetní případ	Účet	MD	D
1) Nákup budovy	Budovy	15 163	
	Závazky		15 163
2) Odpisy budovy	Odpisy	750	
	Oprávky		750
3) Účtování úroků	Úroky	1 516	
	Závazky		1 516
4) Uhrazená platba	Závazky	4 000	
	Peníze		4 000

Zdroj: vlastní tabulka

Rok 2010

Tabulka č. 4 : Účetní případy v roce 2010

Účetní případ	Účet	MD	D
5)Odpisy budovy	Odpisy	750	
	Oprávky		750
6)Účtování úroků	Úroky	1 268	
	Závazky		1 268
7)Uhrazená platba	Závazky	4 000	
	Peníze		4 000

Zdroj: vlastní tabulka

Rok 2011

Tabulka č. 5 Účetní případy v roce 2011

Účetní případ	Účet	MD	D
8)Odpisy budovy	Odpisy	750	
	Oprávky		750
9)Účtování úroků	Úroky	995	
	Závazky		995
10)Uhrazená platba	Závazky	4 000	
	Peníze		4 000

Zdroj: vlastní tabulka

Rok 2012

Tabulka č. 6 : Účetní případy v roce 2012

Účetní případ	Účet	MD	D
11)Odpisy budovy	Odpisy	750	
	Oprávky		750
12)Účtování úroků	Úroky	694	
	Závazky		694
13)Uhrazená platba	Závazky	4 000	
	Peníze		4 000

Zdroj: vlastní tabulka

Rok 2013

Tabulka č. 7:Účetní případy v roce 2013

Účetní případ	Účet	MD	D
14)Odpisy budovy	Odpisy	750	
	Oprávky		750
15)Účtování úroků	Úroky	364	
	Závazky		364
16)Uhrazená platba	Závazky	4 000	
	Peníze		4 000

Zdroj: vlastní tabulka

Přehled změn a zůstatků na účtech v letech 2009 – 2013

Budovy	Závazky	Odpisy
1) 15 163	4) 4 000	2) 750
KZ 15 163	7) 4 000	5) 750
	10) 4 000	8) 750
	13) 4 000	11) 750
	16) 4 000	14) 750
	15) 364	KZ 3 750
	KZ 0	
Oprávky	Úroky	Peníze
2) 750	3) 1 516	4) 4 000
5) 750	6) 1 268	7) 4 000
8) 750	9) 995	10) 4 000
11) 750	12) 694	13) 4 000
14) 750	15) 364	16) 4 000
KZ 3 750	KZ 4 837	KZ 20 000

Zobrazení v účetních výkazech za rok 2009-2013

Společnost GOM a.s., koupila v roce 2009 administrativní budovu a splácela ji 5 let stejně vysokými částkami. Nejdříve jsme provedli přepočet pořizovací ceny na současnou hodnotu, která byla poté evidována vůči závazku. Úroky z dlužné částky jsou v jednotlivých letech zobrazeny v nákladech na straně MD a na straně D zvyšují závazek až do výše nominální hodnoty.

V současné chvíli jsme se dostali na účtu Peníze do minusové částky 20 000 tis. Kč a proto budeme předpokládat, že jeden z našich společníků vložil do podniku peněžitou částku ve výši 20 000 tis. Kč. Pro ulehčení zobrazení se odvrátíme od ostatních údajů v rozvaze a výsledovce a zaměříme se přímo na ty, které souvisí pouze s danou budovou.

Rozvaha roku 2009				Výsledovka roku 2009	
Budova	14 413	Vklad společníka	20 000	Odpisy	750
Peníze	16 000	Závazky	12 679	Úrok	1 516
		HV ₂₀₀₉	- 2 266		
Σ A	30 413	Σ VK+Z	30 413	HV₂₀₀₉	2 266

Rozvaha roku 2010				Výsledovka roku 2010	
Budova	13 663	Vklad společníka	20 000	Odpisy	750
Peníze	12 000	Závazky	9 947	Úrok	1 268
		HV _{min.let}	- 2 266		
		HV ₂₀₁₀	- 2 018		
Σ A	25 663	Σ VK+Z	25 663	HV₂₀₁₀	2 018

Rozvaha roku 2011

Budova	12 913	Vklad společníka	20 000
Peníze	8 000	Závazky	6 942
		HV _{min.let}	- 4 284
		HV ₂₀₁₁	- 1 745
Σ A	20 913	Σ VK+Z	20 913

Výsledovka roku 2011

Odpisy	750	
Úrok	995	
HV₂₀₁₁	1 745	

Rozvaha roku 2012

Budova	12 163	Vklad společníka	20 000
Peníze	4 000	Závazky	3 636
		HV _{min.let}	- 6 029
		HV ₂₀₁₂	- 1 444
Σ A	16 163	Σ VK+Z	16 163

Výsledovka roku 2012

Odpisy	750	
Úrok	694	
HV₂₀₁₂	1 444	

Rozvaha roku 2013

Budova	11 413	Vklad společníka	20 000
Peníze	0	Závazky	0
		HV _{min.let}	- 7 473
		HV ₂₀₁₃	- 1 114
Σ A	11 413	Σ VK+Z	11 413

Výsledovka roku 2013

Odpisy	750	
Úrok	364	
HV₂₀₁₃	1 114	

7.2.2 Přecenění budovy – IAS 16

Společnost GOM se rozhodla v roce 2014 oceňovat vybrané druhy aktiv v souladu s IAS 16 v reálných hodnotách. Začala tím, že si nechala provést odhad tržní ceny administrativní budovy nezávislým odhadcem, který stanovil zvýšení reálné hodnoty budovy na 20 413 tis. Kč k 1. 1. 2014.

V této situaci je potřeba přecenit všechny dané aktiva, nelze přecenit pouze jednu z budov společnosti a ostatní zobrazovat v historických cenách. Soubor aktiv obsahuje aktiva totožného charakteru, např. třída budov, pozemků, dopravní prostředky apod.

Normy upravující model přecenění vyžadují u aktiv, která jsou obsažena v rozvaze v přeceněných hodnotách, aby v příloze byly uvedeny jejich historické zůstatkové ceny.

U přecenění zůstatkové ceny budovy je nutné zároveň přecenit i oprávkou k budově. V následující tabulce můžeme vidět původní výši opravek a zůstatkové ceny budovy, pokud vezmeme v úvahu předešlé výpočty z kapitoly 7.2.1.

Tabulka č. 8 : Výpočet opravek a zůstatkové ceny budovy v letech 2009-2013

Rok	Počáteční ZC	Odpisy	Oprávkou	Konečná ZC
2009	15 163	750	750	14 413
2010	14 413	750	1 500	13 663
2011	13 663	750	2 250	12 913
2012	12 913	750	3 000	12 163
2013	12 163	750	3 750	11 413

Zdroj: Vlastní tabulka

U společnosti GOM v případě přepočtu oprávek lze aplikovat metodu vyloučení oprávek či přepočítat cenu pořízení a oprávky za pomoci koeficientu. Budova byla tedy přeceněna počátkem roku 2014 a vedení společnosti určilo první způsob přepočtu oprávek.

Metoda vyloučení oprávek

Rok 2014

Tabulka č. 9 : Metoda vyloučení oprávek

Účetní případ	Účet	MD	D
Počáteční stav budovy	Budovy	15 163	
Počáteční stav oprávek	Oprávky		3 750
1) Vyloučení (nulování) oprávek proti pořizovací ceně budovy	Oprávky	3 750	
	Budovy		3 750
2) Zvýšení ceny budovy. Zvýšení bude zobrazeno ve fondu z přecenění (20 413-11 413)	Budovy	9 000	
	Fond z přecenění		9 000
3) Vypočítané odpisy z přeceněné částky (20 413- 163)/15 let = 1 350	Odpisy	1 350	
	Oprávky		1 350

Zdroj: vlastní tabulka

Přehled změn a zůstatků na účtech v roce 2014

Budovy		Odpisy	Oprávky	Fond z přecenění
PZ 15 163	1) 3 750	3) 1 350	1) 3 750	PZ 3 750
2) 9 000		KZ 1350		3) 1 350
KZ 20 413				KZ 9 000
				KZ 1 350

U prvního způsobu výpočtu opravek je patrné, že ve spojení se zvýšením hodnoty budovy při jejím přecenění nám vznikne fond z přecenění. Tento fond udává nerealizovaný výnos, protože se nevykazuje ve výkazu zisků a ztrát. Fond je možný systematicky převádět do nerozděleného zisku během doby, kdy je aktivum používáno a to ve výši rozdílu odpisů spočítaných z původní částky a z přeceněné částky budovy. Možný je i druhý způsob, kdy může být převáděna celá zůstatková hodnota fondu z přecenění do nerozděleného zisku, ale to pouze až v situaci vyřazení aktiva. Na dalších příkladech si předvedeme postupně převod fondu z přecenění do nerozděleného zisku.

Podnik se rozhodl, že chce, aby byly ve fondu prováděny změny po zbytek doby použitelnosti budovy, a tak stanovili, že každý rok budou přesouvat peněžní prostředky z fondu, do nerozděleného zisku. Abychom tak mohli tento způsob aplikovat, je třeba brát v úvahu výpočty z Tabulky č. 9. Poté je nutné ještě ve stejném roce dopočítat rozdíl odpisů mezi původní částkou a přeceněnou částkou aktiva.

Rok 2014

Tabulka č. 10 : Výpočet rozdílu odpisu mezi původní částkou a přeceněnou částkou aktiva

Účetní případ	Účet	MD	D
Počáteční stav budovy	Budovy	15 163	
Počáteční stav opravek	Oprávký		3 750
1) Vyloučení (nulování) opravek proti pořizovací ceně budovy	Oprávký	3 750	
	Budovy		3 750
2) Zvýšení ceny budovy. Zvýšení bude zobrazeno ve fondu z přecenění (20 413-11 413)	Budovy	9 000	
	Fond z přecenění		9 000
3) Vypočítané odpisy z přeceněné částky (20 413- 163)/15 let = 1 350	Odpisy	1 350	
	Oprávký		1 350
4) Převod rozdílu mezi odpisy vypočítaných z původní hodnoty a přeceněné částky do nerozdělených zisků (1 350 – 750, či také 9 000/15 let)	Fond z přecenění	600	
	Nerozdělený zisk		600

Zdroj: vlastní tabulka

Přehled změn a zůstatků na účtech v roce 2014

Budovy		Odpisy		Oprávky	
PZ 15 163	1) 3 750	3) 1 350		1) 3 750	PZ 3 750
2) 9 000					3) 1 350
KZ 20 413		KZ 1 350			KZ 1 350

Fond z přecenění		Nerozdělený zisk	
4) 600	2) 9 000		4) 600
	KZ 8 400		KZ 600

Zobrazení v účetních výkazech za rok 2014

Ke shrnutí operací za poslední rok ve společnosti je třeba připomenout, že dojde v roce 2014 k přecenění budovy, kdy reálná hodnota bude vyšší než zůstatková cena aktiva. Přecenění provedeme metodou vyloučení oprávek, kde vymažeme původní oprávky proti pořizovací ceně aktiva a spočítáme nové odpisy z přeceněné částky. Tím bude vytvořen fond z přecenění, který udává nerealizovaný výnos a který bude pak postupnými kroky přesunut do nerozděleného zisku.

Rozvaha roku 2014		Výsledovka roku 2014	
Budova 19 063	Vklad společníka 20 000	Odpisy 1 350	Nerozdělený zisk
	Fond z přecenění 8 400		600
	HV _{min.let} - 8 587		
	HV ₂₀₁₄ - 750		
Σ A 19 063	Σ VK+Z 19 063	HV₂₀₁₄ 750	

7.2.3 Snížení zůstatkové ceny budovy

Účetní cena budovy nám koncem roku 2014 bude vykazovat hodnotu 19 063 tis. Kč. Počátkem roku 2015 se podnik dostane do situace, kdy kvůli tržním okolnostem klesne reálná hodnota budovy na 7 000 tis. Kč. Zbytková hodnota budovy bude také snížena a to na 100 tis. Kč.

Z důvodu zachování principu opatrnosti musí společnost snížit hodnotu aktiv a toto snížení vykázat ve výkazech. Jak vyplývá z předešlých výpočtů, tak pokud již dříve nastalo přecenění zvýšené reálné hodnoty budovy v souladu s IAS 16, snížíme nejprve fond z přecenění až k nule a eventuelní přebytek zobrazíme ve výsledovce jako nákladovou položku. Ve výkazech je pak promítnuta zaúčtovaná ztráta ze snížené hodnoty budovy, která snižuje účetní hodnotu tohoto aktiva a je nutné u ní opět upravit odpisy a oprávky v následujících letech. Nadále budeme využívat data vypočtená v předešlých tabulkách.

Tabulka č. 11 : Shrnutí konečných zůstatků na účtech v letech 2013 – 2014

Rok	Počáteční ZC	Odpisy	Oprávky	Konečná ZC	Fond z přecenění	Nerozdělený zisk
2013	12 163	750	3 750	11 413	0	0
2014	20 413	1 350	1 350	19 063	8 400	600

Zdroj: vlastní tabulka

Abychom opět mohli přepočítat oprávky, tak můžeme použít způsob vyloučení opravek či za pomoci koeficientu vypočítat pořizovací cenu a oprávky.

U první možnosti se vynulují prvotní oprávky proti pořizovací ceně budovy, sníží se fond z přecenění, vzniklou ztrátu zobrazíme jako náklad a zůstatkovou cenu budovy budeme odepisovat po zbývajícím dobu použitelnosti.

U druhé možnosti lze snížit pořizovací cenu budovy a oprávky koeficientem, který bychom vypočítali, sníží se fond z přecenění, vzniklou ztrátu zobrazíme jako náklad a zůstatková cena budovy se bude též jako v první metodě odepisovat po zbývající dobu použitelnosti.

Není podstatné, zda si společnost vybere první či druhý způsob, protože ve výsledovce se nic v této situaci nezmění. Rozdílem však bude výše opravek, u prvního způsobu vzniknou nižší oprávky než za aplikace druhého způsobu. Podnik nadále používal pro výpočet opravek způsob vyloučení opravek.

Rok 2015

Tabulka č. 12: Účetní případy v roce 2015

Účetní případy	Účet	MD	D
Počáteční zůstatek budovy	Budovy	20 413	
Počáteční zůstatek opravek	Oprávky		1 350
Počáteční zůstatek fondu z přecenění	Fond z přecenění		8 400
1) Vyloučení (nulování) opravek proti pořizovací ceně budovy	Oprávky	1 350	
	Budovy		1 350
2) Snížení přeceněné ceny budovy, která se musí rovnat současné reálné hodnotě, snížení fondu z přecenění, zbytek bude zachycen do nákladů běžného období	Budovy		12 063
	Fond z přecenění	8 400	
	Jiné náklady	3 663	
3) Odpisy spočítané z přeceněné částky (7 000 – 100) / 14 let = 493	Odpisy	493	
	Oprávky		493

Zdroj: vlastní tabulka

Přehled změn a zůstatků na účtech v roce 2015

Budovy		Oprávky		Fond z přecenění	
PZ 20 413			PZ 1 350		PZ 8 400
	1) 1 350	1) 1 350	3) 493	2) 8 400	
	2) 12 063				
KZ 7 000			KZ 493		KZ 0

Jiné náklady		Odpisy	
2) 3 663		3) 493	
KZ 3 663		KZ 493	

Shrnutí roku 2015

Společnost v roce 2015 sníží reálnou hodnotu budovy, a oprávky vypočítá dle metody vyloučení opravek. Zpočátku sníží vzniklý fond z přecenění k nule a přebytek v něm zachytí ve výkazu zisků a ztrát na nákladový účet. Při zaúčtování vzniklé ztráty ze snížené hodnoty vyplyne snížení účetní ceny budovy a je zde nutné opět přepočítat odpisy a oprávky.

Rozvaha roku 2015

Budova 6 507	Vklad společníka 20 000
	Fond z přecenění 0
	HV _{min.let} - 9 337
	HV ₂₀₁₅ - 4 156
Σ 6 507	Σ VK+Z 6 507

Výsledovka roku 2015

Odpisy 493	
Ztráta ze snížené hodnoty 3 663	
HV₂₀₁₅ 4 156	

7.2.4 Prodej budovy

Vedení společnosti GOM a.s. přijde s návrhem, že budova se přestane využívat pro osobní účely a bude prodána. Ostatní členové orgánů této akciové společnosti tuto možnost odsouhlasí. Také se předpokládá, že budova bude úspěšně prodána v průběhu roku 2016.

V souladu se standardem IFRS 5 bude budova poté zaříděna do skupiny dlouhodobých aktiv držených k prodeji a to při splnění následujících podmínek:

- Budova bude neodkladně prodána bez jakýchkoliv výrazných úprav, tj. modernizace či rekonstrukce.
- Prodej se pravděpodobně uskuteční a to do jednoho roku.

Podmínky společnost splňuje.

V dubnu 2016 bude nalezen kupec, který by měl o budovu značný zájem. Za budovu je ochoten zaplatit 6 600 tis. Kč. Vzhledem k tomu, že bude budova prodána, tak je nutné, aby společnost vyřadila budovu z evidence aktiv.

Případný zisk nebo ztráta z vyřazení budovy se stanoví rozdílem zůstatkové ceny budovy a čistých peněžních příjmů z vyřazení. Tento rozdíl je pak zachycen ve výkazu zisků a ztrát a to v roce, kdy byla budova vyřazena.

Tabulka č. 13 : Účetní případy v roce 2016

Účetní případ	Účet	MD	D
Počáteční zůstatek budovy	Dlouhodobá aktiva držena k prodeji	6 507	
Prodej budovy dne 14. 4. 2016	Dlouhodobá aktiva držena k prodeji		6 507
	Zisk z prodeje budovy		93
	Bankovní účet	6 600	

Zdroj: vlastní tabulka

V závěrečné fázi je potřeba vyřadit budovu z užívání, jelikož už z ní společnosti nepoplynou další hospodářské užitky. V rámci IFRS tak dojde k vyřazení aktiva ze společnosti.

7.3 Účtování o opravných položkách k DHM dle ČÚL

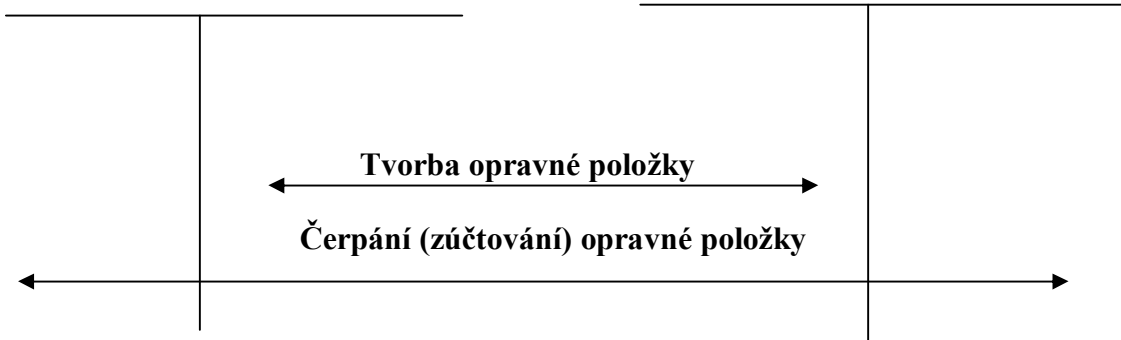
Jelikož je celý příklad ze sedmé kapitoly nastaven pro zobrazení případů v IFRS, rozhodla jsem se pro názornou ukázkou naznačit účtování v ČÚL, konkrétně kapitolu IAS 36-Snížení hodnoty aktiv, ČÚL-tvorba opravných položek.

Účtování dle ČÚL

Tvorba opravných položek nepřímo snižuje cenu majetku. Opravná položka se účtuje na stranu MD na nákladový účet a na stranu D účtu opravné položky k danému majetku. Vytváření opravné položky patří do nákladů **daňově uznatelných**. Ke zrušení opravné položky musí dojít vždy ve chvíli, kdy zanikne příčina její tvorby. Ruší se obráceným účetním zápisem na totožné účty.

092 - Opravná položka k DHM

559 – Tvorba a zúčtování OP

Tvorba opravných položek v účetních výkazech:

Tabulka č. 14: Výsledovka dle ČÚL

VÝSLEDOVKA	
Náklady ↑	Výnosy
Opravná položka ↑	
Zisk ↓	

Zdroj: vlastní tabulka

Při tvorbě opravné položky se zvýší náklady a sníží se účetní zisk. V případě snížení či rušení opravné položky se ukáže opačný efekt.

Tabulka č. 15: Rozvaha dle ČÚL

ROZVAHA	
Stálá aktiva ↓	Vlastní zdroje ↓
Opravná položka ↑	Cizí zdroje

Zdroj: vlastní tabulka

Tvorba opravné položky k majetku sníží stálá aktiva a současně sníží výsledek hospodaření běžného účetního období. Tato změna se projeví ve snížení vlastních zdrojů.

7.4 Srovnání IAS 16 s ČÚL při ocenění aktiv

Na závěr této kapitoly bych chtěla vytyčit podstatné rozdíly mezi standardem IAS 16 – Pozemky, budovy a zařízení a oceňováním těchto položek v českém účetnictví.

Česká legislativa v souvislosti s oceňováním dlouhodobých hmotných aktiv používá princip historických cen (pořizovací cena + vedlejší náklady) či reprodukční

pořizovací cena a nedovoluje přecenění majetku. V ČR patří do dlouhodobého hmotného majetku položky, které jsou vytyčené pro tento majetek a zachyceny v daňových zákonech. Naopak v souladu s **Mezinárodními standardy** je dovolen alternativní způsob přeceňování majetku, a to jak cestou nahoru, tak i dolu. Pozemky, budovy a zařízení mohou být přeceněny částkou, která se shoduje s reálnou hodnotou ke dni přecenění po odečtení následných opravek a následných vzniklých ztrát ze snížené hodnoty. Reálná hodnota u pozemků a budov většinou představuje jejich tržní cenu, která se zjišťuje na základě znaleckého odhadu.

Smyslem tohoto přecenění majetku je zvláště při růstu jeho reálné hodnoty. Kryje tak podhodnocení majetku a tím i další podhodnocení odpisů a v účetních výkazech je pak hospodářský výsledek zobrazen vyšší. Přecenění je nutné do dostatečné míry aktualizovat, aby nebyl výrazný rozdíl mezi účetní zůstatkovou cenou a reálnou cenou aktiva. Aby byl dodržen princip opatrnosti, tak musí účetní jednotka zaznamenat i ztráty ze snížení hodnoty.

7.5 Srovnání IAS 36 s ČÚL

Mezinárodní standardy zachycují ztrátu ze snížení hodnoty přeceněného aktiva do nákladů a naopak při zrušení tohoto snížení je realizován výnos. V účetnictví lze také účtovat rovnou proti vlastnímu kapitálu, ale jen do výše, ve které toto snížení nepřevyšuje částku zachycenou ve vlastním kapitálu u určitého aktiva.

Česká legislativa rozeznává buď trvalé, nebo dočasné snížení majetku. U trvalého snížení hodnoty aktiva se přímo odepisuje, u dočasného snížení je vytvořena opravná položka. Vytvoření a zrušení opravné položky (ztráty ze snížení hodnoty) je u společností velkou komplikací. A to z toho důvodu, že by měla společnost respektovat princip opatrnosti. To znamená, že pokud by cena aktiv klesla, tak toto snížení by mělo být zobrazeno ve výkazech ve snížené částce, tj. snížení zisku a naproti tomu v případě zrušení opravné položky by se zisk zvýšil a není podstatné, jestli společnost tento případ zaúčtuje na vrub účtu nákladů jejím snížením u **ČÚL** nebo zvýšením výnosů u standardu **IAS 36**. Z toho vyplývá, že u opravných položek lze používat techniky „kreativního účetnictví“. Jde tedy o problém, který umožňuje společností snižovat

účetní zisk tím, že zaúčtují nepřiměřené snížení hodnoty aktiv a naopak, například v případě, kdy je pro ně výše zisku důležitá, pak toto snížení zruší. Tyto způsoby umožňují „přelévat“ zisky mezi určitými obdobími na základě uspokojení potřeb společnosti.

8 ZÁVĚR

Téma mé bakalářské práce „Kreativní účetnictví ve vazbě na účetní podvody“ jsem si vybrala z toho důvodu, abych poukázala na velice rozsáhlou celosvětovou problematiku, která se týká hlavně „kreativního účetnictví“, jakožto záměrného poupravování účetních výkazů do předem promyšlené podoby. Je zde mnoho důvodů jeho praktikování, kterými jsem se zabývala v mé teoretické části práce. Nejčastěji vedení společnosti využívá techniky „falšování“ k tomu, aby se mohli představit vnějším subjektům (investoři, dodavatelé, akcionáři), správním orgánům apod. v dobrém světle prostřednictvím úprav v účetních výkazech. V podstatě tedy „kreativní účetnictví“ zachycuje nějaký „účetní podvod“, který je vytvořen za pomoci účetnictví.

Účetnictví obecně by mělo plnit funkci věrného zobrazení skutečnosti, ale není tomu tak ve všech případech. To znamená, že nemusí být vždy postaveno na pravdivých informacích a může být s ním jakkoliv manipulováno. Mnoho vědců tvrdí, že tento problém bude i nadále provázet celosvětový finanční a účetní trh a jeho praktikám se jen tak nevyhneme. Stále ještě na toto téma není dostatek literatury, i když jde o velmi závažnou a probíranou věc. Předpokladem pro odstranění úplné tvořivosti ve finančních výkazech je postup za pomoci harmonizace v účetnictví. Důležitým cílem je vymyslet a utvořit ucelený účetní systém, který bude založen na srozumitelnosti, srovnatelnosti a především skutečnosti.

Tímto bych navázala na cíl mé bakalářské práce, kterým byl vymezit oblast „kreativního účetnictví, jakožto ve spojení s účetními podvody a na to navázat na praktické možnosti v souladu s celosvětovými účetními standardy (IFRS). Téma IFRS je velmi rozsáhlé, a proto jsem se orientovala pouze na vybrané standardy, které je možné aplikovat na dlouhodobý hmotný majetek. Podstatou bylo poukázat na různé způsoby zachycení dlouhodobého hmotného majetku v účetních výkazech společnosti. Pro smysl této práce jsem využila fiktivní administrativní budovu, která byla během své odhadované doby životnosti zařazena do platnosti standardů IFRS. Konkrétně jsem se

zabývala standardy IAS 16 – Pozemky, budovy a zařízení, IAS 36 – Snížení hodnoty aktiv a IFRS 5 – Dlouhodobá aktiva držena k prodeji a ukončované činnosti. V konečné fázi mé práce jsem vyznačila pro názornou ukázkou způsob účtování opravných položek dle českého účetnictví, jestliže jsem se zabývala kapitolou IAS 36 - Snížení hodnoty aktiv. Dlouhodobý hmotný majetek představuje nejvíce rozdílů mezi IFRS a českými účetními předpisy, a proto jsem na úplný závěr připomněla rozdíly mezi jednotlivými použitými standardy.

V první části mé práce jsem pro názornou ukázkou nejprve uvedla tři příklady společností, jejichž podvodné praktiky ve finančních výkazech souvisí s pojmem „účetní podvod“ a které určitým způsobem zahýbaly světem. Podrobně jsem popsala jejich začátek podnikání, až cestu k úplnému úpadku. Tyto společnosti se však určitou cestou liší a proto jsem na závěr této kapitoly provedla jejich porovnání a vyznačila podstatné rozdíly mezi nimi. V druhé části, jak již bylo uvedeno, jsem aplikovala příklady z vybraných standardů na fiktivní administrativní budovu v souladu se standardy IFRS. Bylo tak předvedeno, do jakých skutečných podmínek se může administrativní budova dostat, když se o ní bude účtovat na základě účinných IFRS standardů.

Jestliže tyto změny v průběhu předpokládané doby životnosti shrnu, tak jsem se zabývala:

- nákup budovy od dodavatele s odloženými splátkami, začátek užívání budovy pro osobní potřebu podniku
- budova byla přeceněna na částku, která je v této chvíli vyšší, než historická zůstatková cena aktiva
- zůstatková cena budovy byla snížena
- budova se přestala využívat pro účely podniku a byla prodána

Změny, které se týkaly doby životnosti budovy, jsem zachytila v samostatné kapitole a k nim uvedla i krátké poznámky. Pro lepší a názorné zobrazení jsem vytvořila k příkladům i tabulky s výpočty. Tyto výpočty jsou na sobě vázány roky, které jdou za

sebou, a tak jsem tímto způsobem vytvořila kompletní příklad od nákupu budovy až po její vyřazení a prodej. Aby bylo v každém roce poznat, jaké byly provedeny změny a konečné zůstatky jednotlivých položek, především budovy, sestavila jsem v každém roce rozvahu a výsledovku. V konečné fázi mé práce jsem vyznačila pro názornou ukázkou způsob účtování opravných položek dle českého účetnictví, jestliže jsem se zabývala kapitolou IAS 36-Snížení hodnoty aktiv.

Jsem toho názoru, že určený cíl jsem dodržela, a pevně doufám, že poznatky z mojí práce se budou hodit nejen ke studijním účelům, ale také je využijí společnosti, které třeba s podnikáním začínají a nemají ještě dosud mnoho praktických zkušeností s IFRS standardy.

9 SUMMARY

The topic of my bachelor thesis is: Creative accounting specialized on accounting cheats. Analysis limits and possibilities of creative accounting. I chose this topic because I would like to point to very wide global problem. This problem is linked with „creative accounting“, as premeditated changes in the financial statements to sophisticated form. In principle „creative accounting“ shows some accounting cheat is created with the help of accounting.

The aim of my bachelor thesis was define the area of „creative accounting“ in connection with accounting cheats and after pick up on practical possibilities in keeping with International Financial Reporting Standards (IFRS). I focused on two Standards (IFRS) which is possible practice for tangible fixed assets: IAS 16 – Property, Plant and Equipment, IAS 36 – Reduction assets value. The fundamental was point out to different ways of presenting of tangible fixed assets and these Standards compare with Czech Accounting Legislation.

In the first part of my work I gave examples of the companies, whose fraudulent practices in the financial statements are connected with the term „accounting cheat“. In the second part, as already mentioned, I applied examples of selected International Financial Reporting Standards on the fictional office building. I showed, to which actual conditions can office building come, in keeping with IFRS. In conclusion I compared used Standards with the Czech Accounting Legislation.

Key words:

creative accounting

International Financial Reporting Standards (IFRS)

Czech accounting legislation (ČÚL)

accounting cheats

10 PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY

1. KOVANICOVÁ, Dana. Finanční účetnictví : Světový koncept. 4. Praha : Polygon, 2003. 536 s. ISBN 80-7273-090-8.
2. DVOŘÁKOVÁ, Dana. Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů ifrs : Vykazování a oceňování zachycení dlouhodobého majetku,leasingů, zásob, vlastního kapitálu,rezerv atd. příklady a případové studie. 2. Brno : Computer Press, 2009. 329 s. ISBN 978-80-251-1950-1.
3. MÜLLEROVÁ, Libuše. Auditing pro manažery : anebo proč a jak se ověřuje účetní závěrka. Praha : ASPI, 2007. 136 s. ISBN 978-80-7357-308-9.
4. RYNEŠ, P.:Podvojně účetnictví a účetní závěrka, 9. Vydání, Olomouc: ANAG 2009, ISBN 978-80-7263-503-0

Zákony:

Vyhláška č. 500/2002 Sb.

České účetní standardy pro podnikatele

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

Internetové zdroje:

www.wikipedia.org

www.kacr.cz

www.fekar.cz/bibs/mezucto.pdf

www.cfe-eutax.org

www.suhk.cz

www.penize.cz/zivnosti/16806-jake-podvody-vasi-firme-hrozi-a-od-koho

Články z internetu:

<http://www.ucetnikavarna.cz/blog/detail-prispevku/articleid-455-podvody-v-ucetnictvi-aneb-evropa-neni-amerika/>

<http://stockmarket.blog.cz/0610/enron-nejvetsi-ucetni-skandal-v-historii-usa><http://www.knihy-a.cz/6611/lehman-brothers-a-enron-hvezdy-po-zapadu>

http://www.europeum.org/disp_article.php?aid=688

SEZNAM TABULEK A DIAGRAMŮ

Obrázek č. 1: Filozofický základ IFRS	- 22 -
Graf č.1: Nejčastější pachatele podvodů poškozující firmu	- 31 -
Tabulka č. 1 : přehled DHM a jeho doby odepisování.....	- 42 -
Tabulka č. 2 : Propočet úroků a dlužné částky v období 2009-2013	- 44 -
Tabulka č. 3 : Účetní případy v roce 2009.....	- 45 -
Tabulka č. 4 : Účetní případy v roce 2010,Tabulka č. 5 Účetní případy v roce 2011-	45 -
Tabulka č. 6 : Účetní případy v roce 2012, Tabulka č. 7:Účetní případy v roce 2013-	46
-	
Tabulka č. 8 : Výpočet oprávek a zůstatkové ceny budovy v letech 2009-2013.....	- 49 -
Tabulka č. 9 : Metoda vyloučení oprávek	- 50 -
Tabulka č. 10 : Výpočet rozdílu odpisu mezi původní částkou a přeceněnou částkou aktiva	- 51 -
Tabulka č. 11 : Shrnutí konečných zůstatků na účtech v letech 2013 – 2014	- 53 -
Tabulka č. 12: Účetní případy v roce 2015.....	- 54 -
Tabulka č. 13 : Účetní případy v roce 2016.....	- 56 -
Tabulka č. 14: Výsledovka dle ČÚL.....	- 58 -
Tabulka č. 15: Rozvaha dle ČÚL.....	- 58 -